

ES Traveller

Eesti reisiajakiri • 5/2012 • oktoober-november • hind 3 € • ilmub 6 korda aastas

JAMAICA

päike ja muusika

TŠILLIMISE sünnipaik **JEEPNEY** Filipiinide ime **ARSENALI** jalka-
staadion **SÜGIS** Vihula mõisas **MEHHIKO** fotodel **SEIKLUSREIS**
Filipiinidel **KERALA** 10 põhjust **LAS VEGASE** uus ja vana **REISIV**
restoran **ELEVANDID** sportimas **GURMEEPOED** Tallinnas **RISTSÕNA**

Söö A Arma

Pimedate Ööde Filmifestivali korraldamise jätame professionaalide hooleks, kuid Nordea kultuurisõbralikke kliente ootavad eripakkumised. Soodustus PÖFFi piletitele kuni 30%. Uuri lähemalt www.nordea.ee või küsi lisa telefonil 1772.

Kuueteistkümnes PÖFF üllatab huvilisi 12.–28. novembrini.

*rvelda
sta*
~

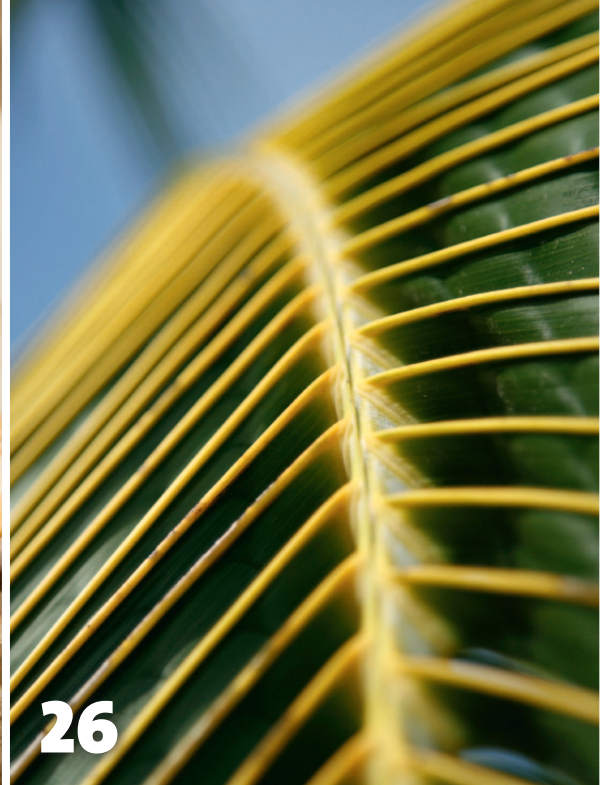
AASTA KULTUURISÕBER 2011

Nordea

Millest seekord?

18

26

34

38

57

14

Postkaart

Imeliikur *jeepney* Kaido Haageni kaamera ees.

16

Vihula mõis

Mari-Liis Rüütsalu lemmikkoht Eestis.

18

Jamaica – andke mulle päikest ja muusikat

Anu Lill käis tšillimise sünnipaigas, Anu Hammeri fotod.

26

Pildista Mehhikot

Assar Jõepera hetked ja motiivid.

31

Emirates Stadium – kahurimeeste kodu

Karl-Kristjan Nigesen soovib Londonis staadioniekskursiooni.

34

Filipiinid – kompott läänest Aasia eksootikas

Riin Liht Seikluskliinikust soovib kiirustada, kõik on ju nii kaduv.

38

Kerala 10 põhjust minna,

kui ka prügi, palavust ja pühasid lehma pelgate. Silvia Pärmannilt.

48

Elevandipolo Tais

Sportikauge Alari Rammo sattus eriti kurioosse ala võistlusele.

50

Patulinn Las Vegas

Raigo Aasma käis seal tegelikult pokkeri MM-il.

57

Lõunale Stockholmi

Väsimatu (ja alati nälgjane) Silvia Pärmann söi ooperimaja katusel.

60

Gurmeepoed Tallinnas

Karl-Kristjan Nigesen tutvustab trobikonda armsaid leide.

REISIPOLKUMINE
Tee soodne reisikindlustus
www.salva.ee või reisibüroos

Tahate reisida või ei?

Loomulikult tahtsin ma siin alguses kirjutada sellest, et tellige kõik oma ämmadele-äiadele jõulukungiks Estraveller ja levitage sõna, et ainus kodumaine üldhuvitav reisiajakiri on nüüd ka polettidel, aga tuleb hoopis olulisemast rääkida.

Nimelt tundub lehti lugedes, et äkki ei reisigi me varsti enam eriti kusagile, kuna Estonian Airi kallal võtmine hakkab igasuguseid vastutustundlikkuse piire ületama. Mõne ajakirjaniku ja muidugi enamiku kommentaatorite arvates on pankrot justkui paras sihukesele firmale, kes kasumisse ei suuda jõuda, ainult maksumaksja raha neelab, Londonisse ei lenda, ja selle välismaalase palgast ei tasu üldse rääki-magi hakata.

Uudiseid mis tahes lennufirmade kärbetest sõiduplaanides võtame ju muidu vastu nagu uudist Veerpalu vereproovist – kuidas siis nüüd niimoodi, et enam sinna või tänna ei lennata, just hakkas elu paremaks minema. Aga mida me siis nüüd täpselt Estonian Airist tahame? Et Tallinna lennujaam muutuks Vilniuse oma sarnaseks, mille tabloodel vilkused FlyLALi kinnimineku järel õnnetult vaid Riia ja Tallinn?

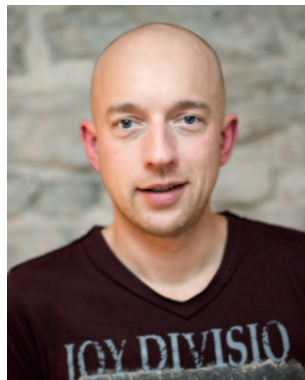
Tösi, arutlema ja uurima ja arvutama peab, aga ühel hetkel muutub see siunamine isetäituvaks ennustuseks ning me ei anna endale eriti aru, mida Estonian Airi sulgemine päriselt tähendaks nii eestimaalastele, turistidele, ettevõtluks kui üldse maailmakaardil püsimisele. Ma ei hakka kordama kõike öeldut, et keerulised ajad on kogu maailma lennunduses, kütus kallineb, suurte lennujaamadega on meie-sugusel raske läbirääkimisi pidada, iga strateegia ei tööta, või vähemalt ei saavuta tulemusi aastaga jne.

Tahan hoopis öelda muud, ja mitte seepärast, et Estonian Airi reklaam on siin kõrvallehel. Eelkõige kodanikuna annaks ma iga kell oma maksuraha enne Estonian Airile kui kümnete ja sadade väiklasest ja naabriga piirduvast konkurentsist killustunud ideedele, mis Eestis ikka ja jälle ning lõputult raha leiavad, olgu need siis kusagil võpsikus juba tegutsevad või alles plaanitavad suurushullustused nagu maanteeprojektid, mäluasutused, keskhaiglad või omavalitsused jne.

Mina igatahes ei taha, et me istuks ühel päeval oma mahasõidul, vallamajas või ängistava mälu otsas üksi, sest me ei pääse siit kusagile ja keegi ei tule ka siia. See paistab aga paraku päris paljude eestimaalaste unistus olevat.

Ahjaa, ma ikka ütlen selle ka ära, et Estravelleri tellimisinfo leiate siitsamast kõrvalt. Pisike präänik on samuti pakkuda: kõigi vahel, kel on tänavu 1. detsembriks tasutud tellimus või sõlmitud otsekorraldusleping, loosime välja lennupiletid kahele Seišellidele ja tagasi. Ja kuigi meil rahvuslikke otselende sinna veel ei ole, saab lennata maailma parimate sekka kuuluva Etihad Airwaysiga!

ALARI RAMMO

Kitsi peetakse ja süüakse Jamaicaal palju, kitsekarjad hulguvad ringi ja seiskavad vahel liiklusegi. Sellest Treasure Beachi asukast niipea kitse-karrit ehk veel ei saa.

KAANEFOTO Anu Hammer

Eesti reisiajakiri aastast 2000.
Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

VÄLJAANDJA Criterla VMG OÜ
SISU Alari Rammo, alari@criterla.ee
VORM Karl-Kristjan Nigesen
KEEL Katrin Kern
KAARDID Helle-Mai Pedastsaar
RISTSÕNA GH Press

REKLAM Nordicom, 5666 7770
reklaam@nordicom.ee

WWW.TELLIMINE.EE

12 kuud – 17 eurot
6 kuud – 8,60 eurot
otsekorraldusega – 2,9 eurot

Trükk Printall, trükiarv 12 300

Väljaandja, toimetajate ja autorite vastutus piiratud. Väljaandja ei vastuta teenusepakkujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Internetis www.issuu.com/estraveller

airline of
the year 2012/13
an era:silver award

win alates 59⁹⁰€

Lennuperiood 05.01.-31.08.2013.

Oslo, Trondheim, Kopenhaagen al. 49.90€
Moskva, Brüssel al. 69.90€ London al. 79.90€

 Vienna
International
Airport

Kampaania tingimused:
Pakkumine kehtib pileti ostuks lendudele, mis toimuvad ajavahemikus 01.03.-31.08.2013.
Ühe suuna hinnad algusega Tallinnast, ostes pileti Estonian Airi kodulehelt.
Hinnad sisaldavad kõiki makse ja tasusid.
Kampaanias näidatud hinnaga kohtade arv on piiratud.

 ESTONIAN AIR

www.estonian-air.ee

Solareven | Dreamstime.com

Hiina avab tuumapolügooni turistidele

Kommunistid keeravad oma ajaloos ette huvitavaid lehekülgi – riigi loodeosas Xinjiangi regioonis 1960ndatel tegutsenud ülisalajane Lop Nuri tuumakatsetuste ala avatakse kuuldavasti turistidele. Enam kui 700 000-eurose investeeringu järel peaks saama külastada kunagisi laboratooriumeid ja eluruume, lisaks säilitakse vaatamiseks 300-meetrine varjend.

Hiina jaoks tähtsustab projekt eelkõige oma rahvale olulisi ajalootähiseid, kuuludes n-ö punaturismi objektide nimistusse. Riik viis sealkandis tuumakatsetusi läbi 1990ndate lõpuni, seejärel lubas valitsus tuumarelva arendamise lõpetada. Küll aga on Malani lähedal kõrbest avastatud jälgi ka keemiarelvade katsetamisest ja piirkonnas asub Hiina suuremaid järvi Bosten, nii et avastamisrõõmu jagub. Täpsemat infot saab kindlasti katseala lähistel loodetavasti veel elavatelt uiguuridelt ja mongolitelt.

Eckerö Line

Eckerö Line saab uue laeva

Eckerö laevanduskontsern alustab Tallinna-Helsingi vahel uue alusega Finlandia tänavuse aasta viimasel päeval, lubades kõike Nordlandiast tuttavat head, aga ka teenindustaseme tõusu ja 2,5 tunnile lühenevat sõiduaega.

Laevale tuleb näiteks 400-kohaline Eckerö Buffet Rootsi laud värskel kohaliku tooraine ja hooajahõrgutistega, kahel korrusel meelelahutus- ja tantsubaare ning kohvikuid

enam kui 800 reisijale ja 500-ruutmeetrine kauplus.

Ärireisijad saavad oma salongi, mille pileti hinnas sisalduvad söögid, joogid ja kiire internetiühendus. Laeval on ka konverentsiruumid.

Finlandia hakkab väljuma kaks korda päevas, Helsingist hommikuti ja õhtuti, Tallinnast õhtupoolikul ja öösel.

Ülehaibitud hotellitrendid

Travel+Leisure on üles lugenud hulga trende hotellinduses, kus unisele meeldimisega ehk natuke üle pingutatakse. Näiteks kes suudaks vaid ühe öhtuga ära õppida need voodi kõrval asuvad puldid, millega saab kogu tuba juhtida? Lõpuks on ikka kas kardinad ees või tuled kustud, aga mitte korruga. Retro on popp, aga vinüülplaadimängija juba natuke liig. Ka šokolaadi või homset ilmteadet padjal võib pidada veel sobivaks, aga luuletus on jälle üle võlli.

Veel: varem pigem loomavaenulikkuse poolest tuntud paremad hotellid on nüüd võtnud täiesti vastupidise hoiaku ja lemmikute poputamiseks on lausa oma paketid. Kui sünnroonujad välja arvata, ei mõista ilmselt keegi ka trendi, kus basseinis on vee all kõlarid. Või

miks asetatakse vann keset tuba ja eraldatakse ka dušš vaid läbipaistva klaasiga? Koduse pesete end tõesti pigem kaaslane nähes?

Nikolai Sorokin | Dreamstime.com

Taevased sõnumid

ESTONIAN AIR sai lõpuks brittidega taas kaubale ja seekord London City lennujaamas. 1. märtsist taastuvad lennud Embraer 190-ga esialgu kolmel, maist neljal ja juunist kuuel päeval nädalas. Londoni küllastajatele on tegu vaieldamatult hea uudisega, kuna lüheneb lennuaeg ja jaam asub linnas sees, ümberistujatel on aga pigem natuke tegemist, et just sealt sobivad ühendused leida. Viimaseid on siiski kokku 40.

LOT POLISH AIRLINES võtab esimese lennufirma Euroopas kasutusele Boeingi uut tüüpi ja veel vähe levinud lennukid 787 Dreamliner. Demolennud algavad juba detsembris, ametlikud jaanuaris Chicago liinil ja siis riburada ka teistel kaugliinidel.

DIRECT4U on tööpealkiri, mille all võib Lufthansa tutvustada oma uut odavlennuharu baasiga Kölnis. Praegu kasutab LH regionaalsetel ja Euroopa lendudel kaubamärki Eurowings.

CZECH AIRLINES muudab oktoobri lõpust Tallinna-Praha lennuaegu. Uue graafiku järgi saabub lennuk korral nädalas Tallinna hilisõhtul ja lendab tagasi hommikul, mis peaks parandama jätkulennuvõimalusi. Praha jaam nimetati muide hiljuti Václav Haveli järgi ümber, senine Ruzyne seostus osale siiani kurja vanglaga.

AIR BALTIC muutis oktoobri keskel taas pagasireegleid nii, et mitu korda odavam on tasuda äraantava pagasi eest kohe koos piletiostuga nagu odavlennufirmades. Hangi Baltic Miles'i kaart, ole ostmisel tähelepanelik ja kuula oma reisikonsultanti.

Telli Estraveller

enne 1. detsembrist 2012,
võid võita **lennupiletid** kahele

Seišellidele

Telli siit: www.tellimine.ee

Loositingimused leiad: www.estravel.ee/ajakiri

Auhinna pani välja üks maailma parimatest
lennufirmadest, kuninglik Etihad Airways.

Euroopa jõuluturud

Õige pea kattub roheline muru valge lumevaibaga, termomeetri punane joon langeb miinustesse, tänavatele ilmuvad lumehelbekestekujulised tulukesed ja Euroopa suurlinnad täituvad mõnusa jõululõhnaga – taas on käes jõuluturgude aeg. Enamasti avatakse turud novembri lõpus ning need jäävad avatuks jõuludeni, mõnel pool lausa uue aasta esimeste päevadeni. Estravel on valmistanud pusled, mille tükkidest saad kokku panna mõnusa jõulureisi, võta kaasa vaid kingikott ja paar tegusat päkapikku. Vaata lähemalt www.estravel.ee/jouluturud.

Straussi ballile Viini!

Valss ja Viin on lahutamatud! Vaid ühel öhtul aastas saab tantsida valssi nende seinte vahel, kus Strausside suguvõsa looming kord sündis ja kõlas. Estravelil on hea meel pakkuda eksklusiivseid pileteid Johann Straussi ballile Viini kuursaalis. 2013. aastal toimub üritus 9. veebruaril ning nelja päeva pikkuse valmisreisi hinnad ühele koos lauabroneeringuga algavad 525 eurost. Piletid ballile on juba praegu väga hinnas ja hiljaks ei tasu selle sündmuse mahutamiseks oma päevakavasse jääda.

Suusareisid – valik eriti rikkalik

Kui kõik need kümned ja sajad valikud suusareisi plaanimisel hirmutavad, vaata proffide kokkupandud valmisreisi poole. Eesti korraldajatega reisisid on suureks plussiks ka teada-tuntud vahvad instruktorigid ja mõnus kambavaim, mis saadab kogu reisi.

Tänavu leiab Estraveli suusareiside valikust peale pakettreisi ka suurema valiku majutusvõimalusi Euroopa suusakuurortides. Suusapüües annab võimaluse reisida sobival ajal ja peatuda sobivas hotellis. Valikust leiab majutust nii vanas heas Austrias kui ka näiteks meie jaoks avastamata Paradiiski kuurortides Prantsusmaal. Luksusejanulisi ootab aga majutus Club Med kuurortides. Kõike seda ja rohkemgi veel saab kaeda Estraveli suusaveebist www.estravel.ee/suusareisid-2012/

Lennukruisid – reisi nagu superstaar

Turismitaevasse on supernoovana ilmunud uus liik puhkuseriise. Lennukruisid pakuvad tõeliselt stiilset ja stressivaba puhkust neile, kes soovivad maksimaalset mugavust ja privaatsust. Ühe vaatamisväärsuse juurest teiseni sõidetakse kui suurimad staarid – eralennukid ja -lennujaamad, luksuslikud bussid lennuki kõrval ootamas, majutus kõrgetasemelistes hotellis ja tihe programm.

Lennukruisid kestavad enamasti nädala jagu, marsruudi saab hetkel valida USA ida- ja läänerannikult, kuid peagi lisanduvad valikusse ehk ka Kariibid. Kõige paremini sobib lennukruis just nendele inimestele, kes soovivad ühe reisiga näha võimalikult palju ja teha seda võimalikult mugavalt. Sealjuures ei ole tegu ka ülemäära kalli reisitootega – näiteks algavad hinnad nädalaks idarannikul 1631 eurost ja läänes 1565 eurost. Vaata lisa www.estravel.ee/lennukruisid.

PRIKE

Hennessy X.O

☞ Maagiline nauding ☞

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST. KUI JOOD, ÄRA SÕIDA! WWW.PRIKE.EE

Imeliikur jeepney

Filipiinidel väärub tähelepanu üks isevärki transpordivahend. Siin sõidetakse *jeepney*'ga, mida meie kutsuksime ilmselt naksitrallibussiks. Algul ehitati neid džiipidest, mille lahkuvad ameeriklased teise maailmasõja lõpus maha olid jättnud või müünud. Kohalikud ehitasid need veidi ümber, lisasid helde käega kulinaid ja värve ning legend oligi sündinud. Tänapäeval toodetakse *jeepney*'sid samasuguse disainiga nii tutikatest kui teisel (või kolmandalgi) ringil olevatest osadest. Linnade vahel liinibussidena sõitvaid masinaid saab ka rentida. Erilist seaduspärasust liinireiside graafikus pole – sõidetakse nii, kuidas juhtub. Sisseistumine maksab 7 peesot (13 eurosent) ja pole vahet, kas sõidad Tallinna mõistes Kadriorust Kesklinna või Viimsist Tabasallu.

Foto **KAIDO HAAGEN**

Loe Filipiinidest ka leheküljel 34!

Kaido Haagen

Moenäitus KUMU-s vääril tähelepanu

Ajal, mil isegi trükimeediasse jõuavad arutelud nüüdiskunsti mõttekuse või mõttetuse üle, on tõeline rõõm käia näitusel, mis on lihtsalt huvitav, hariv ja emotsioone tekitav.

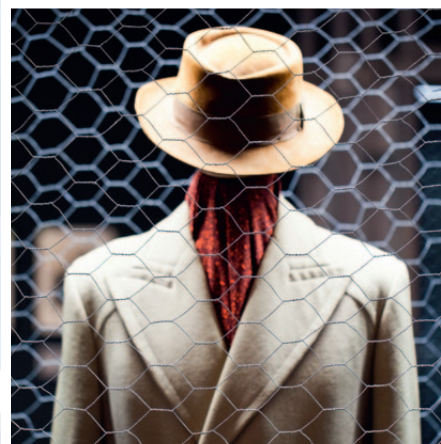
Kumus on 20. jaanuarini näitus "Mood ja külm sõda", mis efektsel moel eksponeerib meie raudse eesriide tagust ambitsiooni näha välja viks ja viisakas ehk siis 1950.–70. aastate moekunsti.

Näitus on intrigeeriv juba ülesehituselt. Keskmes on lääne tippmood Brüsseli kostüümi- ja pitsimuuseumi ning kunagise Soome tippmodelli Carita Järvineni kogudest. Seda ümbritseb märksa suuremas valikus meie kunagine lääne poole piilunud moekeskond, seintel loob fooni kirjeldus ajaloost ja argiskokkonna hallusest, nõukogude reaalsusest.

Näha saab piiri tagant toodud tekstiilist isömmeldud ilu, rekonstruktsioone legendaarse ajakirja Siluett lõigetest ning meie moemajade ning moekunstnike originaalloomingut.

Vanemale generatsioonile on see näitus nostalgiarännak kadunud aegadesse, nooremale on tegu põneva ajaloojutustusega.

Kahtlemata on tegu Kumu viimaste aastate ühe põnevaima näituseprojektiga ning natuke kahju on vaid sellest, et see ei saanud teoks veidi varem; kultuuripealinna rahastamise najal oleks saanud korraldada veelgi suurema ning efektsema väljapaneku.

Näitusi naabruses

Succession Picasso/BUS 2012

Helsingi

16. novembril avatakse Ateneumis "52 sielua" ("52 hinge"). Tegemine on üle pika aja näitusega, mida tasuks end üle lahe Ateneumi vaatama ujutada. 1880.–1910. aastate sümbolismi tutvustav näitus toob vaatajani sellised suurnimed nagu Vincent van Gogh, Claude Monet, Paul Gauguin, James McNeill Whistler, Piet Mondrian, Edvard Munch, Paul Signac ja Wassily Kandinsky. Lisaks ka soomlased, kellest vähemalt Akseli Gallen-Kallela nimi võiks ka eestlasele midagi öelda. Tõsine *blockbuster*-näitus, mille mahamagamine oleks viga.

Stockholm

Mitte vähem kõnekaid nimesid saab näha Stockholmi Moderna Museet'is, praeguse hooaja näitusevalik on ülimalt sümbolne.

Näitus "Picasso/Duchamp "He Was Wrong"" vastandab kahte 20. sajandi kunsti suurnime, mõlemat on peetud kujutava kunsti hävitajaks. Kui Picasso tungivaks sooviks oli

mõtestada ümber kunsti ja kujutamise viisi, lõhkudes seniseid traditsioone, siis Duchamp loobus argiobjekte eksponeerides kujutamise sootuks, paisates oma kaasaegse kunsti kaosesse, millest see pole siiani toibunud.

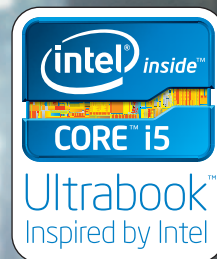
Kelle jaoks kunst eksisteerib siiski ka pärast Duchampi, saavad samas vaadata tänase kunsti suurnime Wolfgang Tillmansi näitust.

Peterburi

Maailmanimedega on Piiteris hetkel lood kehvasti, ent muu põneva seas võib pilgu peale heita Edgar Degas' restaureeritud maalile "Place de la Concorde".

Tänapäeval pole seda pilti ilmselt kunagi varem nähtud. Maali peeti sõjas kaduma jäänuks, kuni see ootamatult Ermitaažis eksponeeriti. Nõnda on tegu osakesega varandusest, mille venelased okupeeritud Saksamaalt minema tassisid ja tõenäoliselt kunagi ei tagasta. Pilti esitatakse näitustesarja "Taassündinud meistriteosed" raames, mis jääb avatuks 13. jaanuarini.

HP soovib: Windows.

Sõnu pole vaja,
kui kõik on
niigi täiuslik.

Lubage tutvustada - ülistiilne äriklassi HP Spectre^{XT} Pro Ultrabook[™] Eriti õhuke ja ülimalt stiilne Ultrabook[™], mis on ühtmoodi kiire ning ilus. Jõudu annab Intel[®] Core[™] i5 protsessor. Rohkem infot leiad hp.ee/spectre

- + Üliõhuke – õhem kui 18 mm
- + Ülikerge – kaalub alla 1,36 kg^{***}
- + Baseerub täielikult väikmälul
- + TPM turvasüsteem: mitte ainsatki sissetungi, mitte ühtegi muret

Hinnaga alates 1150 €^{}**

HP kompenseerib Windows 8 versiooniuuenduse*
Osta omale sobiv HP arvuti, tee Windows 8 Pro versiooniuuendus ning HP maksab sulle 14.99 € kompensatsiooni.

Ultrabook[™] Intel[®] inspireeris. HP täiustas.

©2012 Hewlett-Packard Development Company, L.P. Ultrabook, Celeron, Celeron Inside, Core Inside, Intel, Intel Logo, Intel Atom, Intel Atom Inside, Intel Core, Intel Inside, Intel Inside Logo, Intel vPro, Itanium, Itanium Inside, Pentium, Pentium Inside, vPro Inside, Xeon ja Xeon Inside on Intel Corporationi kaubamärgid USA-s ja/või teistes riikides. Kõik muud kaubamärgid kuuluvad nende vastavate omanike valdusse. * Mitte kõik Windows 8 funktsioonid ei pruugi olla kättesaadavad Windows 7 operatsioonisüsteemiga arvutites (k.a. ülal näidatud HP Spectre^{XT} Pro Ultrabook arvuti puhul). Windows 8 installimiseks ja kasutamiseks võib Teie süsteem vajada täiendavat riistvara, tarkvara, püsivara ja/või BIOS versiooniuuendust. Uuendusi puudutava detailse infoga tutvuge windowsupgradeoffer.com/en-uk ja windowsupgradeoffer.com/en/Home/Faq. Soovitame külastada nimetatud lehekülgi korduvalt, sest uuenduste üksikasjad võivad aja jooksul muutuda ja/või lisanduda võib täiendavat informatsiooni. DVD taasesitamise pärast uuenduste sisseviimist võib nõuda eraldi kolmandate osapoolte tarkvara või Windows Media Center'i ostmist. Toetust makstakse ainult kuni 14,99 €. Toetus ei laiene täiendavatele uuenduste tasudele, k.a. mistahes DVD-mängija tarkvarale. Kompensatsioonipakkumine on saadaval perioodil 1. september kuni 31. detsember 2012 läbi hp.com veebi ja kampaanias osalevate edasimüüjate juures. Pakkumine kehtib nimetatud perioodi vältel konkreetsetele tingimustele vastavatele HP toodetele. Pakkumise üksikasjadega saab tutvuda hp.eu/win8upgraderefund. Pakkumine ei pruugi olla kättesaadav kõigis riikides. **Soovituslikud jaemüügihinnad, tegelikud hinnad võivad erineda. ***Toote tegelik kaal võib sõltuvalt konfiguratsioonist erineda.

Tekst **MARI-LIIS RÜÜTSALU**

Vihula sügis on eriliselt kuldne

Ikka ja jälle on Mari-Liis Rüütsalu tagasi jõudnud Vihula mõisakompleksi. Neis, juba mitu aastat külalisi vastu võtnud kordatehtud kenades hoonetes kohe on midagi erilist, olgu see maamõisa hõng või võimalus avastada iga kord midagi uut ja üllatavat.

Viimati olin käinud Vihulas pulma-aastapäeva tähistamas üsna samal ajal, kuldse sügisel, aga seekord ei tundnud ma Vihulat vaat et äragi. Kogu kompleksi investeeritud 15 miljonit eurot ja palju aega on end nii ära tasunud, et muutus on silmanähtav. Juba sissesõidul tervitab sind kenasti renoveeritud tuulik, tõeline fotomagnet kõikidele külastajatele.

NÄITEKS ÖÖBIMISPAIGA saab valida erakordselt paljude eriilmeliste majade seast – 27 hoone hulgast leiab elitaarsema peamaja, rustikaalsema Tagamõisa, majutusvõimalus on ka spaamajas või ujulahoones. Igaühel on oma väärtus ja vaade, iga kord saad Vihulast seega erinevaid elamusi.

Seekord ööbisin Tagamõisas, mille laiu nagevaid põrandalaudu ja pargivaatega verandat ei leia ühestki uhiuuest spaast. Samas ei pea loobuma tuttavatest mugavustest, sest kõik muu on tänapäevane.

Kui veel paar aastat tagasi polnud mu arust Vihulasse lastega suurt asja, siis nüüd on asjalood muutunud. Lisaks ujulakompleksile leiavad lapsed tegevust mänguväljakul, pisifarmis loomi vaadates (nende mahedalt peetavate kanade munad jõuavad ka hommikusöögilauale), omapärasel minigolfi rajal või hoopis universaalsel palliväljakul.

AEG KAOB MÄRKAMATULT, kõik hooned asuvad üksteisest väikese jalutuskäigu kaugusel ja see on hea, sest sügis on Vihula imetabases looduses tõesti erakordne. Mulle imponeerib näiteks, et ümbritsevat parki ei ole tänapäevase hoolsa usinusega nudiks püगतud ja ära disainitud, vaid kompleks on kergelt metsik oma ehedas ilus – vanad ja suured puud ning karge olek kogu pargis.

Ka ökospaas meeleolu vastab tervikule – üli-sõbralik teenindus ja taas see täielikult enesesse haarav seletamatu aura. Olen Eesti spaašid oma-

jagu külastanud, aga Vihula on ikka eriline. Pisike küll, aga sellevõrra ehk ongi kergem saavutada seda hubasust ja soojust.

Erilise hõngu lisab veel spaa taga asuv ürdiaed, mis on samamoodi kergelt ülekäte läinud. Sain küll aru, et aednik oli pikalt puhkusel, kuid see kerge asjade minnalaskmise meeleolu aias ja ümbritseva loodusega sobitumine just teevadki Vihula eriliseks. Kui kokk sammub hommikul, korv käevangus, eelseisvaks päevaks aiast saadusi noppima, on see juba liiga ilus, et olla tösi. Aga nii ta on.

TOITLUSTUS oli sealjuures veel mõne aasta eest minu hinnangul Vihula üheks nõrgaks küljeks, ent nüüdseks on söömisvõimalused mitmekesised ja vägagi tasemel. Seekord õhtustasime peamaja restoranis La Boheme, mis õigustab oma peent nime küll. Töötlesin veel enne oma nooremat poega, et ta restoranis kenasti ja vaikselt käituks, ja kui palutud joogikörs ulatati talle valgel rätikul, ei pidanud ta paljuks mainida, et no nii peent restorani ei saa olemas olla! Eks täiskasvanud on vahest rohkem harjunud peenemate kohtadega ja toiduelamused tasuvad end kindlasti ära. Lihtsama (aga sugugi mitte halvema) kogemuse saab jääkeldris asuvast Kaval-Antsu körtsist, kus pakutakse traditsioonilist Eesti kööki.

Kui on aega ja tahtmist, siis soovitan laenutada rattad ja pörutada mere äärde. Kaugel see ei ole, täpselt paras väike matk looduses, et kuulata suurt merekohinat ja inimitühjal rannal veidike luusida.

Vihula on kindlalt üks mu lemmikkohti Eestis. Loomulikult vääriwad teisedki spaad korduvat külastamist, aga Vihula on suutnud luua selle miski, mis sinna tagasi kisub, ja õhk ongi päriselt ja paksult romantikat täis. Tasub vaid aeg leida ja end üllatada lasta.

Vaata lisa www.vihulamanor.com.

Tere tulemast Viking Line'i maailma!

- Alati parimad pakkumised:
- Päevakruisid
- Autopaketid
- Liinireisid
- Hotellipaketid

Avatud uus müügiesindus otse Tallinna südalinnas, aadressil Hobujaama 4.
Info ja broneerimine telefonil 1719 või booking.estonia@vikingline.com

VIKING LINE

www.vikingline.ee

Jamaica

Tekst **ANU LILL**, pildid **ANU HAMMER**, Cosmopolitan

Jamaica

– andke mulle päikest ja muusikat

Imeilusad rannad, tujutõstvad dancehall'i-rütmid ja kohalike oskus elu maksimaalselt nautida – Jamaica on tšillimise sünnipaik, kinnitab Anu Lill.

Esmakordselt Kariibi mere kruisil Jamaicaale sattudes kogesin järgmist: 5000 inimesega laevast lasti Ocho Riose sadamalinnas maha peamiselt ameeriklastest koosnev turistiparv, keda ründasid seal müün-käsitööd-ja-marihuaanat tegelased. Mõni ime siis, et kohalikust fiilingust ei saanud selle ühe põgusa päeva jooksul aimugi ning olin veendunud, et sinna ma küll tagasi ei lähe.

Saareriigi unikaalsusest hakkasin aru saama alles siis, kui oli võimalus omal käel turistirohketest piirkondadest hoidudes ringi reisida, kohalike bussidega seigelda ning jamaikalastega tuttavaks saada, supisoojas meres ujuda, Red Stripe'i õlut rüübata ja *reggae* rütmis aeglaselt päevi mööda saata.

Lisaks looduslikele võludele ja kliimale (keskmine temperatuur aasta ringi 26–32 kraadi) muudab Jamaica tohutust Ameerika ja Briti turistide invasioonist hoolimata sõltuvust tekitavaks puhkusepaigaks omapärane *attitude*, mis eristab teda kõigist teistest Kariibi piirkonna riikidest – kohalikud on üliuhked oma ajaloo, sportlaste ja muusika üle. Juba 50 aastat Briti valitsuse alt vaba Jamaica ei ole suutnud vältida arenguühiskonna miinuspooli, ühiskonnakihtide karjuvat ebavõrdsust ning suurt kuritegevust, eriti pealinnas Kingstonis. Sümbioos sellisest ajaloolis-kultuurilisest taustast on muutnud inimesed julgeks, teravaks ja südikaks, samal ajal on nad siirad ja külaliste vastu sõbralikud. Jamaikalased ei aja jama, vaid oma asja – otsekoheuse tõttu tunduvad

Ööbi siin: Goblin Hill

Kakskümmend köögi, elutoa, magamistoa, vannittoa ning merele vaatava verandaga villat asuvad eraldatud alal, kus on ka oma basseini ja tenniseväljakud. Sul on võimalik kasutada majapidajanna teenust, kes lisaks koristamisele toob poest süüa ning valmistab selle sinule sobival ajal.

www.goblinhillvillas.com

Külasta! Geejam Studios

Kas teadsid, et butiikhotellis-studios on lindistanud oma loomingu Amy Winehouse, Snoop Dogg, Alicia Keys, Rihanna, Gary Barlow, Drake jt staarid? Kui planeerid luksuslikku ööbimist (500–600 dollarit öö), broneeri, sest Geejam on TripAdvisoris Jamaica ööbimiskohtade seas hitt number 1. Baar imehea toidu ja eksklusiivse vaatega on aga avatud kõigile, nii et kui viibid Port Antonio kandis, tasub minna kuulsustejahile. www.geejamstudios.com

nad turistidele teinekord isegi jämedad ja ebaviisakad, eriti kuurordipiirkondades, kus “Hello, my lady, where are you from” stiilis hõiked kostavad kogu päeva. See pole aga põhjus sinna minemata jätta. Just tänu kohalike eneseteadlikkusele ei teki sul seal tunnet, nagu oleksid maksnud palju raha, et vaeseid vaatama minna. Kui soovid puhkuse-reisi miksituna kohalike elamustega, siis just seda sa seal saad. Selleks pead aga ette võtma väikese seiklemise mööda saart.

Suurem osa turismibisnises on koondunud kolme piirkonda – Montego Baysse, Negrili ja Ocho Riosesse. Montego Bay on pulbitsev linnake, mille 11 km pikkusel paradiisirannaribal asuvad üksteise kõrval restoranid, baarid, hotellid. Montego Bays toimub ka suurim vabaõhufestival Reggae Sumfest, mis on omaette elamus kõigile, kes armastavad muusikat ja pöörast pidutsemist. Montego Baysse tasuks minna just selle festari ajaks ja hiljem seal edasi sõita, kui ei soovi veeta oma puhkust ainult, varbad basseinis, kokteiliklaas käes. Kruiisidama Ocho Riose rannad ei ole

võrreldavad Negrili ega Montego Bay omadega, Dunningi kosk on ehk üks väheseid pärle, mis pakub võimalust troopilises metsas kose otsas turnida.

Kuurordipiirkondadest väljaspool pead olema ise loova mõtlemisega, et endale tegevust leida. Saare idaosas, keskmisest rohelisemas ja viljakama loodusega Port Antonios asuvad ideaalsed paradiisirannad – Winnifred Beach, Frenchman’s Cove, San San Beach, Long Bay ja Boston Beach, millest viimased meeldivad ka surfaritele. Kuigi maailma suurimate surfipiirkondadega võrreldes on Jamaica lahesopid tagasihoidlikud, on need algajatele ideaalseks kohaks, kus õppida. Instruktorid leiad samuti rannal hängimas, hinda tasub alati kaubelda. Algajate tund maksab umbes 30 dollarit.

Kui soovid eraldatust

Saare lõunaosas asub üks maagilisemaid paiku maailmas – Treasure Beach. Ainulaadne piirkond, kus saad tunda tõelist kogukonna fiilingut – külalised võetakse vastu nagu omad ning mis peamine – tunned end ohutult, sest turvalisus

Vodafone
Partner

elisa

Ärikliendile

Soodsamad ärikõned välismaal

Elisa Vagabond

Roaming-pakett, millega saad soodsamad kõned, SMS-id ja mobiilse andmeside Euroopa Liidus, Venemaal ja USA-s:

Väljuvad kõned	0,24 €
Kõnede vastuvõtmine	0,08 €
Saadetavad sõnumid	0,08 €
Mobiilne andmeside	0,45 €
Kuutasu	5 €

Võta ühendust Elisa ärikliendi infotelefonil 660 0620 või vormista Vagabond iseteenindusbüroos.

Hinnad ei sisalda käibemaksu.

elisa.ee

Ööbi siin: Reggae Hostel

Lihtne ja turvaline hostel Kingstoni uusimas linnajaos, kuhu satuvad huvitavad ja seiklusaltid turistid. See on soodne ja puhas ning töötajad superabivalmid, jagades infot, kuhu kindlasti minna tasuks.
www.reggaehostel.com

on osa selle koha brändingust. Kui küsid endalt, mida teha mitu nädalat imetillukeses kalurikülas, kus on vaid üks peenem hotell, hulk lihtsaid külalistemaju, paar *diner*'i tüüpi söögikohta ja kaks ööklubi, mis näevad välja nagu kuurid, siis suhtu oma eelarvamusesse ettevaatlikkusega. Lihtsasti võib tekkida tunne, et tahadki sinna elama jääda. Treasure Beachil asub näiteks rustikaalne rannabaar Eggy's Beach Bar, milles istudes võid kondenspiimaga hommikukohvi juues ookeanis jalgu kõlgutada ja tunda, et tegelikult ei eksisteeri maailmas ühtki probleemi. Paljud kanadalased, britid ja ameeriklased ongi selle paiga rahuliku võlu avastanud ning veedavad seal oma talvepuhkused või põgenevad sinna lausa kuudeks. Baariomanik ise on keskealine rastamees, kel ilmselt kõige sõbralikum naeratus, parim kala valmistamise oskus ja suurim välismaalastest fänniklubi peale Usain Bolti.

Pooletunnise paadisõidu kaugusel Treasure Beachi rannast asub Pelican Bar, lihtne hütt-baar, mille muudab eriliseks selle asupaik keset vett. Black Riveril on võimalik käia paadisõidul alligaatoreid piilumas.

Mõlemasse paika minemiseks sõlmi diil kohalike kaluritega, kes meeleldi sinuga kauplevad. Lähedal asuvad linnad Mandeville ja Christiana pakuvad vaatlemiseks pulbitsevat väikelinnaelu.

Bob Marley elas siin

Pealinn ja riigi suurim linn Kingston on kurikuulus ja legendaarne – seal lokkab gängidevaheline kuritegevus, samas on Trench Towni slummide meeleolu kasvatanud üles Bob Marley ja panustanud tema maailmakuulsusse muusikapärandisse.

Kindlasti tasub minna vaatama Marley majamuuseumi, kus giidid jutustavad värvikalt, millistest puuviljadest Bob smuutit armastas teha (ta oli vegan, nagu tõelistele rastadele kohane) ja millises voodis eostati üks Marley poegadest.

Tegelikkuses tasuks Kingstonit külastada, jälgimaks kohalike linnaelu – sinna on koondunud kogu ärieliit ning muusika-, teatri- ja kunstilm. Võiks ka sõita Port Royali, endisesse piraadilinnakesse, mis asub Kingstonist pooletunnise sõidu kaugusel.

Seal naudi mereäärseid söögikohti, mis ei hiilga glamuuriga, kuid pakuvad imemaitavat kala, ning edasi rendi paat ja sõida Lime Cayse – asustamata saarekesele helevalge liiva ja türkiisinise merega, kus armastavad nädalavahetusel käia aega veetmas ka kohalikud.

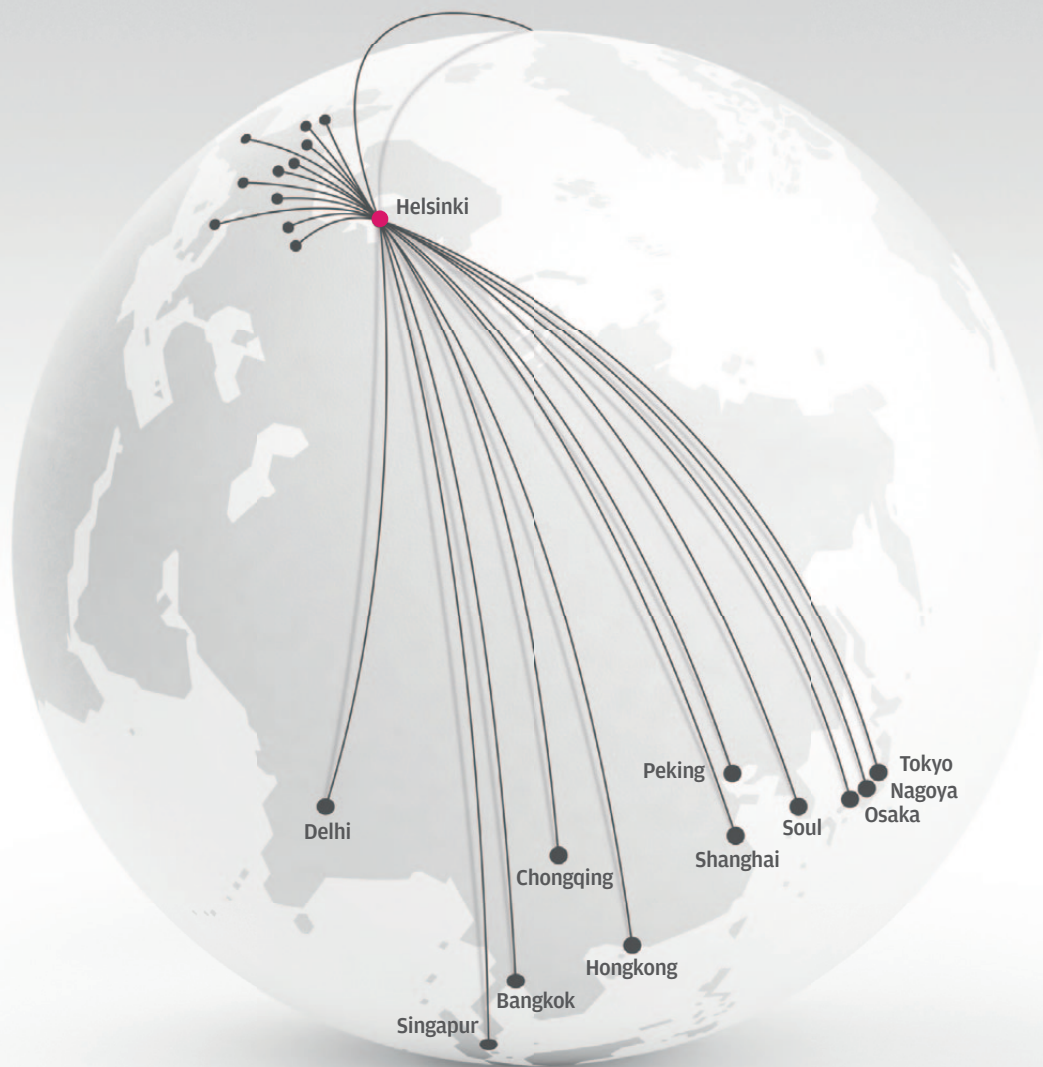
Jõukad sõidavad sinna oma jahtidega ning panevad kaldavetes paadis tõelist pidu, kust ei puudu kuumad rütmid, bikiinides tantsivad naised ja rumm.

TEGELETE ÄRIGA AASIAS?

Finnair lendab Helsingi kaudu otsemat teed 11 suurlinna Aasias. Meie auhinnatud ärikläss ja Euroopa uusimad lennukid teevad reisist tõelise naudingu. Tere tulemast pardale!

Leidke inspiratsiooni aadressil feel.finnair.com

FINNAIR

DESIGNED FOR YOU

Ööbi siin: Rafjam Bed & Breakfast

Väga õdus ja kodune külaliste-
maja pakub lisaks majutusele
ja heale toidule päevamat-
ka raste külasse, kus selle
usundi esindajad elavad tõeli-
selt arhailist elu – nad ei tarbi
elektrit ning valmistavad oma
toidu isekasvatatud toorainest.
Külast tassivad nad mäe otsa
vaid vett. Külaliste vastu on
nad sõbralikud ning lubavad
vaadata ka laupäeviti toimuvat
usutseremooni. Meelelahu-
tuseks togivad rastad jalgpalli
nagu Bob Marley omal ajal.
www.rafjam.net

Parim kohv maailmas

Kui tahad eraldatust ja õhku ahmima pane-
vaid loodusvaateid, sõida Blue Mountaini piir-
konda. Mägedes, kus lokkab rohelus, kasvatatakse
maailma üht kvaliteetseimat kohvi, mis on ühtlasi
ka üks maailma kalleimaid, kuna ilmastikutin-
gimused ei võimalda suuri koguseid kasvatada.
Seega on toodang imehea, ent napp. Kindlasti
tasub mõnd kohviistandust ka ise külastada. Näi-
teks maaliliste vaadetega mäejalamil asuva Old
Tavern Coffee Estate'i nimelise kohviistanduse
omanik on väljapeetud jamaikalanna, kelle heaks
töötab vaid 30 inimese ringis. Tillukese istandu-
se toodangut peetakse kohviteadlike maailmas
ülieksklusiiivseks brändiks.

Söök'n'jook

Puhkusereisil olles ei saa sellest teemast üle
ega ümber. Jamaical ei ole pastat ega risotot, mis
ta kõõgi poolest kuulsaks oleks teinud, kuid seal
on nii mõndagi maitsvat, mida jääd hiljem taga
igatsema. Näiteks *ackee*'d (akiploomi) ja soolakala
lihtsalt peab proovima. Kohalikku puuvilja kõi-
gepealt keedetakse ning seejärel praetakse koos
soolakalaga. Rikkalik hommikusöök meenutab
tekstuuri munarooga ning annab pauerit kogu
päevaks. Teine armastatud vili on leivapuuvili.
Jookidest on parim kohalik Appletoni rumm –
maitseb ka neile, kes muidu ehk rummi ei joo,
ning Ting – värskendav greibilimonaad. Red Stri-
pe oma retropudelites on Bob Marley näokujutise
ja lipumotiivi kõrval saare kolmas tuntuim märk

Lennunõu

Nagu enamikule Kariibi mere saartele, on ka Ja-
maicale majanduslikult kõige mõttekam lennata
USA idaranniku kaudu. Tallinnast algava edasi-ta-
gasipileti hind algab madalhooyal pisut enamast kui
900 eurost.

Näiteks Finnairi ja American Airlinesi lendudega
saab nii Kingstonisse kui Montego Baysse, boonu-
sena soovi korral peatuda Miamis ja/või New Yorgis
(üks peatus on tasuta, teine lisab hinnale umbes 80
eurot). Ka sama päeva lennuühendused on võimali-
kud, kui peatuda ei taheta.

Läbi USA lendamine nõuab alati elektroonilist
reisiluba (ESTA), selle saab internetist 5-10 minuti
ja 14 dollariga.

Kes paaniliselt pelgab Ühendriikide läbimist,
võib valida ka British Airwaysi või Virgin Atlanticu
otseleenu Londonist, aga esiteks on piletihind siis
pisut kallim, teiseks lisandub täiendavalt Londonisse
jõudmise kulu, kolmandaks on vähemalt minekusuu-
nal vaja tõenäoliselt Inglismaal ööbida ja neljandaks
tuleb paljudel juhtudel Londonis ka lennujaamu va-
hetada (Jamaica lennud väljuvad Gatwickist).

MAURI SAAREND, ESTRAVEL

ning imeliselt jahutav ja mahe õlu. Eestlase jaoks
on kummaline, et kohalikud ei armasta väga köö-
givilju ega salatit, kuigi viljakas pinnas võimal-
dab neid kasvatada. Peamine toit on kala, kana,
kitseliha ja riis ubadega. Viimane on ootamatult
maitsev ning reisi lõpuks ei taha ka sina ilmselt
salatist eriti midagi kuulda. Ahjaa, ja peamine
lemmik – metsik banaan nii praetud kui keedetud
kujul. Kõlab imelikult, aga maitseb taevalikult.
Nagu ka kõik muu sel paradiisisaarel.

SHIFT_

NISSAN MURANO

- 2,5 l dCI 190 hj mootor;
- 6-käiguline
automaatkäigukast;
- Madal kütusekulu:
8,0 l/100 km.

NISSAN MURANO ELEGANTS VALLUTAB LINNA

Ootusärevus läbib linna: Nissan Murano on valmis vallutama linnatänavaid oma võimsuse ja elegantsiga.

Naudi täiuslikku mugavust ning ideede ja tehnoloogia harmooniat. Imetle taevaseid avarusi läbi panoraamkatuseakna. Kuula uue meelelahutuskeskuse sügavat ja ülevat helipilti. Tunnetä jõulise mootori energiat.

Ja naudi selle veojõudu.

Nissan. Uuendustes on elevust.

NISSAN MURANO 2,5 dCI A/T Business Hind 38 890 €

- 190 hj mootor • Madal kütusekulu: 8,0 l/100 km • 6-käiguline
automaatkäigukast • Nahkistmed • Nissan Connect Premium navigatsiooni-
ja sidesüsteem • Taha- ja külgvaatekaamerad • Kriimustuskindel värvkate
• Garantii ja autoabi 3 aastat

www.nissan.ee

CO₂ emissioon 210 g/km.

*Pildidel on illustreeriv tähendus.

3

4

*Assar Jõepera on Fotoluksi juhatamise kõrvalt mõis-
tagi ka fotograaf. Kuigi ta peamine pildistushuvi
on Eestimaaga seotud, käib ta ka reisirõõmselt
keskmiselt teravam silma, tehnilisema taibu ja julgema
pildistamishuviga. Niimoodi talletub igal aastal
muljetavaldavalt palju häid pilte. Mõned pildid ja
märksõnad kunagisest välkväljasõidust Mehhikosse
on tema varasalvest ka meile pudenenu.*

Pildista Mehhikot!

5

- 1 Avasta inimesi**
Lohelaudur ja tema koer, prantslasest lohesurfi õpetaja, kes oli ennast Mehhiko rannikule juba neljandaks aastaks tööle sättinud. Selline tüüpiline vabamees, kes sõitis otse rannale lahtise džibi ja oma koeraga.
- 2 Märka rütme**
Rütme leiab Mehhikost palju, ka neid, mis pildile jäävad ega ole sugugi heililised.
- 3 Pildista auto aknast**
Pildista auto aknast, maantee on üks põnev turismitobjekt, jaga seda teistega. Muide, mehhiklased armastavad cola't söögi alla ja söögi peale.
- 4 Lavasta!**
Eurooplastele on päikesekreem Mehhiko rannikul kohustuslik. Päev ilma kreemita võrdub nädalaga ilma päikeseta, kreemi saab muide kasutada ka nii, et selle abil sünnib mõni põnevam foto.
- 5 Sisu ja vormi vastuolu**
Kultuurierinevused ja kliima loovad objekte, mis võivad situatsioonist lähtuvalt olla kas koomilised, veidrad või lihtsalt intrigeerivad.
Huvitav, kas siin möödub politseinike päev kokteile nautides?

6 Märka argikultuuri

Kohalikud meres ujumisest väga ei hooli, sest nende jaoks on vesi soolane. Sisemaa järvedes seevastu supeldakse hea meelega ja üldjuhul teeb kombekas mehhiklane seda riietes. Hea moodus, kuidas kohalike turistidest eristada.

7 Värviline on ilus

Lõuna-Ameerika on värvide poolest rikkalik, nii riietes kui ka toidus leiab kõikjal palju kontraste.

8 Hoia silmad lahti

Seda üsna mitmel põhjusel. Uputuste ajal tulevad alligatorid külade vahele saaki noolima, sul on valik, kas olla napsaja või napsatav.

9 Muusika elab ka fotol

Good old times music. Seda mehhiklased armastavad ja nüüdisaegseid helisid kuuleb vaid vahel harva, möödasõitvate noorukite autodest.

PENTAX

A RICOH COMPANY

HEA HINNAGA UNIVERSAALNE 26x SUPERSUUMKAAMERA

16 megapiksliga tagantvalgustatud CMOS sensor • 26x suumobjektiiv (22,3-580mm) • sensori SR värinastabilisaator sarivõtte kuni 10 kaadrit sekundis • suur kallutatav 3" LCD ekraan • elektrooniline pildiotsija • Full HD video

vaata lähemalt ► www.pentax.ee

X-5

X-5

Hind **249€**, www.photopoint.ee
Müügil mustas ja hõbedases korpuses

PHOTOPOINT
ÜLEMISTE KESKUS
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
Avatud E-P 10-21

PHOTOPOINT
KRISTIINE KESKUS
Tallinn, Endla 45
Avatud E-P 10-21

PHOTOPOINT
ROCCA AL MARE
Tallinn, Paldiski mnt 102
Avatud E-P 10-21

PHOTOPOINT
TARTU KAUBAMAJA
Tartu, Riia 1
Avatud E-L 9-21, P 10-19

PHOTOPOINT
LÕUNAKESKUS
Tartu, Ringtee 75
Avatud E-P 10-21

PHOTOPOINT
EEDEN
Tartu, Kalda tee 1c
Avatud E-P 9-21

KAALUL ON **EURO** SAAATUS

**HOOAEG ON ALANUD!
VAATA TRIOBET @FACEBOOK**

 TRIOBET™

Pikemalt plaanimata Londonisse sattudes on mängunädalal jalgpallipileteid üsna võimatu leida, seda päris kindlasti juhul, kui sul pole taskus vähemalt keskmise šeigi rahakotti. Et Inglismaa puhul selgelt möödapääsmatust jalkakultuurist mitte ilma jääda, soovitab Karl-Kristjan Nigesen minna staadioniekskursioonile, seda ka juhul, kui jalgpall muidu nii põnev ei tundugi.

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

Emirates Stadium, kahurimeeste kodu

Inglastel on eriline anne muuta avalikke objekte ligipääsetavateks. Olgu see siis parlament, kus huviline pääseb uudistama kõiki olulisemaid ruume, või keset linna kõrguv hüpermoodne kurgikujuline büroohoone – kui mõne koha üle on põhjust uhke olla, siis oodatakse sinna külastajaid. Nõnda ka Arsenali uuele staadionile.

Õigupoolest ei olegi see staadion enam niiväga uus. Juba kuus aastat on möödas sellest, kui Emirates maksis toona uskumatud ligi sada miljonit naela, et saada loetud aastateks Ashburton Grove'is asetseva staadioni nimesponsoriks. Selle sponsorraha eest saaks 1,4 Eesti Rahva Muuseumi ja staadioni ehitamiseks kulunud 390 miljoni naelaga võiks Lilleküla staadione püsti panna hulgi. Turismiobjekt missugune.

Miks minna just Arsenali staadionile? See on uutest staadionidest kindlasti üks efektsemad ning Arsenal on üks inglise jalgpalli kuldsest nelikust: staatus, millest uuematel aegadel tubliks saanud meeskonnad nagu Spurs või Manchester City vaid unistada võivad.

Ka Arsenali filosoofia on iseäralik. Treenerisse usutakse isegi rasketel aegadel, mängijate müügist laekub rohkem raha, kui nende ostuks kulutatakse, ehk siis mitmeti teistsuguse kultuuriga meeskond kui viimastel aegadel kombeks.

Erinevalt paljudest muudest atraktsioonidest Londonis on Emirates'i staadionile pääsemine

imelihtne, loomulikult on siin külastajaid vähem kui Madame Tussaud's ning järjekorras pole vaja seista. Astud staadioni põhjapoolsest uksest sisse, ostad pileti, saad väikese videoekraaniga audiogiidid, pistad klapid pähe ning tee staadionile algab.

The deeper the foundation, the stronger the fortress, seletab kiri staadioni 0-tasapinnal eksponeeritud nurgakivi juures. See on vist ka staadionituuri varjatud idee. Majast väljudes oled sa väikestviisi Arsenali-fänn ka siis, kui jalgpall ei kuulu su huvide esikümnesse.

TUUR VIIB SIND TELGITAGUSESSE, kuhu lihtsurelik normaalsel juhul ei satu; kui mängupileti soetanu saab vaid jalgpallielamuse, siis sina saad osa kogu ülejäänud müsteeriumist.

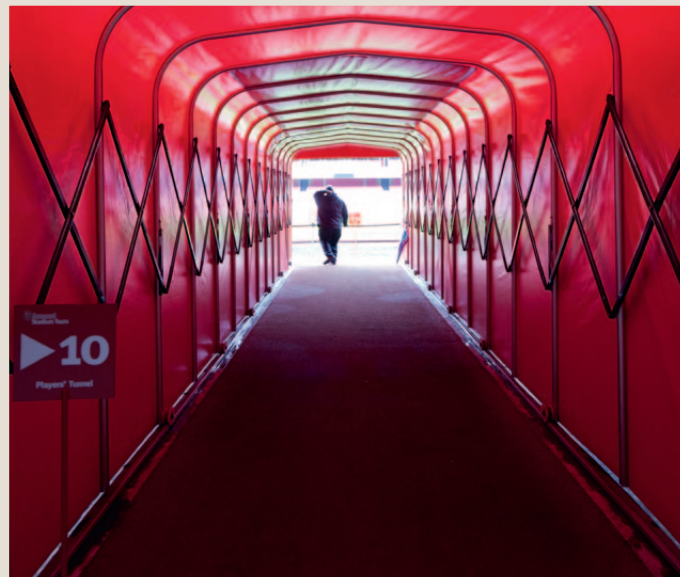
Näiteks satud ülikalli liikmeklubi restorani, kus mängu ajal viibivad lisaks ohtralt kulutanud jalgpallisõpradele VIP-külalised ning meeskonna juhtkond. See peenelt Arsenali varasema staadioni sõjaelset *art-deco*'likku olekut tsiteeriv keskkond on kaunilt lihtne ja samas suursugune.

Restorani uksest välja astudes oled jõudnud ülimumavate nahktoolidega kesktribüünile, kus eelmainitud seltskond mängu jälgib. Võta hetk, istu maha ja naudi.

Paremaks läheb. Tõeline põnevusretk on teekond, mille jalgpallur mängupäeval läbib. Ühtäkki seisad riietusruumide ukse ees. Astu sisse!

London

Külalismeeskonna rietusruum meeskonna omast esteetikalt kuigi palju ei erine, ent samas on erinevus diametraalne. Kui külalised istuvad oma rietusruumis lihtsatel puidust pinkidel, siis kodumeeskonna sarnastele pinkidele on asetatud nahkpadjad. U-kujuliselt asetatud pingid ei luba ruumis siiski kellelgi eralduda. Keskkond on spartalik, aga samas mugav.

RIIDEKAPPIDES RIPUVAD MÄNGIJATE SÄRGID ning kui me kevadel vahetult enne Arsenal'i meistrite liiga lootuste lõplikku kustumist staadioni külastasime, ei suutnud üks Poolamaalt pärit väike-meis kiusatusel vastu seista ning tõmbas selga toona veel Arsenalis mänginud Van Persie särki. Keegi ei pahandanud ja noore jalgpalluri silmis peegeldus seletamatu rõõm. Järgmisel korral valib ta kindlasti juba Podolski oma ...

Otse rietusruumi kõrval on duširuum basseiniga, milles istudes peletatakse lihastest mängujärgset väsimust. On teinegi bassein jääkülma veega, kus tõsisemalt kannatada saanud liigesed-lihased leevendust leiavad. Külalismeeskonnal basseine mõistagi pole.

Muide, eksponeeritud on kõik, isegi jalgpallurite WC on uuendamiseks avatud.

Edasi viib teekond läbi tunneli arenile. Sama teed pidi, kust siseneb väljakule jalgpallur, lähed

sinagi. Manad esile kujutluspildi ovatsioonidest ja melust tribüünidel ning astud väljakule. Tahaks astuda murulegi, aga turvamees on ees. Küsisime talt, kuidas seal murul siis kõndida on, ja ta hakkas naerma: "Mees, kui ma sinna astuks, siis järgmisel hetkel ma ei töötaks enam siin."

MURU ON SELTSKONNALE TEISEST REAALSUSEST ja jääb üle vaid pöörduda tagasi staadioni sisse-musse, sedakorda meediakeskuse. Külalistele on avatud intervjuuboksid, kus jalgpallurid pärast mängu meediale kommentaare jagavad, ja loomulikult ka pressikonverentsi ruum. Saad sättida end peatreeneri Wengeri tooli, et mõelda, mida tal meeskonna toetajale öelda on. Kas ta lubab, et lähiajal on oodata suuremat au kui möödunud hooaja Chelsea'st liigatabelis ettepoole asetumine?

Exit through the gift shop on ekskursiooni üsna ootuspärane lõpp. Ja loomulikult ei jää siit jalakasärk ostmata. Naisterahvad, kes jalgpallisärkide mehelikust edevusest ei hooli, saavad soetada kauni kahuriloga kudumi ...

Kogu see veider kogemus võtab aega julgelt üle tunni ja kui siis veel jaksu jagub, saab sama piletiga läbi astuda ka kõrvalasuvast väikesest muuseumist, kus pakutakse hästi organiseeritud ning efektset jutustust klubi ajaloost. *One-Nil to the Arsenal!*

Teid tervitab Schlössle Hotelligrupi uus peakokk HEIMAR KUUSKLERI!

**RESTORAN NEVSKIJ –
kulinaarsed naudingud
Vene traditsioonide järgi!**

Iga roa serveeringus on tunda peakoka **inspiratsiooni** ja **pühendumust**, mis lauale serveeritakse.

Restoran avatud iga päev
kell 12:00 - 23:00,
aadress Rataskaevu 7,
Tel: 628 6505

**RESTORAN M.C GRILL –
unustamatu gastronoomiline
kogemus!**

Tallinna vanalinna südames asuval **Schlössle Hotellil** on hea meel tuua restorani küllastajateni traditsiooniline õhtustamise elamus.

Restoran avatud iga päev
kell 12:00 - 23:00,
aadress Pühavaimu 13/15
Tel. 699 7700

**SUITE LOUNGE – populaarne
Lounge'i bränd Marbellast
avatud Schlössle Hotellis!**

Värsked kokteilid on koostatud ja serveeritud professionaalsete baarmanide poolt.

Reedel ja laupäeval mängib **live dj** ning toimuvad erinevad üritused.

Aadress Pühavaimu 13/15
Tel. 699 7780

Tekst RIIN LIHT

Filipiinid

Kompott läänest
Aasia eksootikas

Filipiinid on Aasia ainus lääneliku kultuuriga ning katoliiklik maa, mille külastamisega soovib Riin Liht kiirustada, kuni troopilises kliimas asuv võimas loodus suudab veel vastu panna dünaamiidiga salaküttimisele ja iidsete puude langetamisele.

Pärast teist maailmasõda olid Filipiinid üks arenenumaid riike Aasias, kuid on aeglase majanduskasvu ja suure korrupsiooni tõttu teistest maha jäänud. Hulk inimesi elatub sugulaste abist, kes töötavad välismaal ja saavad raha koju. Filipiinid on oma hiiglasliku rahvaarvu (üle 92 miljoni) tõttu maailma suurim riisi importija, kuigi iidsetest aegadest on just riisikasvatus olnud selle rahva kaubamärk.

Nii tulekski kindlasti käia mägimatkal suurejooneliste riisiterrasside piirkondades. Tõeline arusaam Filipiini päriselust tekibki alles seal, kus on säilinud vana rahvausund ja iidset maaharimiskombed. Seda on võimalik kogeda Luzoni saare mägisel põhjaosas, iidsete peaküttide hõimu maal Ifuago provintsis. Siin elasid metsikud sõdalased, kes panid pikalt vastu Hispaania kolonisaatoritele ja on tänaseni säilitanud oma unikaalse kultuuri ja traditsioonid.

MEILE ÖÖMAJA PAKKUNUD RITA PEREL on näiteks kuus riisipõldu ja juurviljapõllud, kust tuleb toit ka külaliste lauale. Riisiseemet on perekonnas an-

Allan Lihit

Filipiinid

Marionob | Dreamstime.com

tud edasi sajandeid, põlde haritakse esivanemate meetodil ning kogu toit on orgaaniline. Rita isa on üks mitmest Ifuago küla vanemast, kes lisaks küla edendamisele lahendab pisemaid erimeelsusi, vahel vana Hispaania meetodi järgi – kes tõmbab pikema tikku, see saab õiguse.

Matkamine Luzoni mägedes pakub järskude ja looklevate radadega küll katsumusi, kuid jõudu saab ammutada ümbruse lummatavatest vaadetest, hiiglaslikest ja iidsetest 2000 aastat vanadest rii-siterrassidest, mis on üks võimsamaid inimese loodud imesid. Terrassid sirutuvad sadu meetrid üles taeva poole ning tundub uskumatuna, et need on loodud paljaste kätega.

UNIKAALNE VAATEPILT on ka ripuvad hauad Kaja orus. Juba üle 2000 aasta matavad Sagada linnakese elanikud sinna oma surnud, kinnitades kirstud kaljuseinale. Teekond sinna kulgeb läbi oru kuni haudadega kaljuseinani, kaaslaseks maalune jõgi, mis koobastest aeg-ajalt väljub või neisse siseneb ja kosena mäeküljelt alla langeb.

Võimsamast veemaailmast saab aimu ainulaadsel sukeldumisel koos vaalhaidega. Luzoni saare lõunatippu Donsoli sadamalinnakese lähedale saabuvad veebruaris mudasesse planktonirikasse vette lobistama sajad vaalhaid, kes ujuvad meelsasti koos just nende pärast sinna saabuvate turistidega.

Vaalhaid on maailma kõige suuremad kalad, kes võivad olla üle 12 meetri pikad ning kaaluda üle 20 tonni. Inimestele on planktonitoidulised gigantid siiski ohutud. Vaalhaisid sõidetakse otsima paatkondadena. Kes esimesena vaalhaid märkab, saab ka esimesena nendega ujuma. Kuigi vaalhaisid paitada ja patsutada ei lubata, on piisavalt ekstreemne tunne, kui see suur ohutu olevus sust lihtsalt mööda ujub ja äkki kogemata ka sind rii-vab. Nii vaalhaid kui ka turistid lahkuvad maikuus.

Krzysztof Oczonsek | Dreamstime.com

Allan Lihit

Filipiinid

DONSOLI SÕITES JÄÄB TEELE KA LEGAZPI LINN, mille servas asuv tegevvolkaan näitas aktiivsust üles veel mõne aasta eest, vallandades suure tuhalihke, mis mattis enda alla Legazpi esimesed korrused. Nüüd elavad kohalikud oma majade teisel korrusel. Vulkaan suitseb ähvardava meenutusena linna taustal edasi. Eks Filipiinide ehitisi saadabki tavapärasest keerulisem saatus – need võib mine-ma pühkida taifuun, nad võivad mattuda tuha või mudalaviini alla või variseda kokku maavärinas. Samas pakub loodus vastu viljakust, ükskõik mis või kuhu mahapandu läheb kasvama ja annab palju saaki.

FILIPINIIDE KÕÖK on segu Aasia, Hispaania, Hiina ja Ameerika varjunditest. Põhilised ja parimad toidud on loomulikult mereandidest ja kalast, mille kõrvale käib alati riis, ka suppe juurde. Magustoitudest olen kohanud ainult üht omanäolist ja tavaliselt ka maitsvat – see on halo-halo, külmutatud segu puuviljadest, kookospiimast ja kookospähkli ribadest. Lääneliku maana ei sööda Filipiinidel pulkade, vaid kahvli ja lusikaga, lauanuga siin ei kasutata. Filipiinidel tuleks kindlasti maitsta kohalikke mangosid, ananassi, kookost, banaani, papaiat ja kui leiate, siis ka duriani ja mangustani.

PEALINN MANILA võt meid vastu peale seda, kui oleme loodusekoost oma hinge ja olemuse puhastanud. Mõnus on jälle kohtuda läänelike linnamugavustega, mida saab nautida pealinnas Manilas. Vanim osa sellest on hispaanlaste pä-

rand Intramuros, mida ümbritseb võimas kivi-müür ning mille vallikraavi on ehitatud golfirada.

Nii-öelda päris-Manila ümber on aga pealinnapiirkond Metro Manila, mille ärikeskus on hiigelsuurte tornmajadega Makati. Loomulikult ei saa mainimata jätta ka Aasia üht suurimat kaubanduskeskust Mall of Asiat, mida külastades võid veeta terve päeva ja läbida vaid neljandiku. Ka ostlemine pakub rõõmu, sest hinnatase jääb Euroopa omast tunduvalt madalamaks.

Seikluskliinik korraldab järgmise matka Filipiinidel just kirjeldatud radadel 10.–24.03.2013. Vaata lähemalt www.seikluskliinik.ee ja küsi oma reisikonsultandilt.

Lennunõu

Madalama hinna saamiseks tuleks vaadata mõne Hiina lennufirma poole. Reisi pikalt ette planeerides võiks hea hinnatase Eestist algavaks edasi-tagasilennuks Manilasse olla 700 euro ringis. Seda Estonian Airi ja China Southerni Airlinesi lendude kombinierimisel eraldi piletitel läbi Amsterdamit ja Guangzhou (ühendused on üsna sujuvad). Samal piletil lendude hinnatase algab 900-1200 eurost. Selles vahemikus saab valida näiteks KLM-i lennud läbi Amsterdamit, Estonian Airi ja Etihadi läbi Brüsseli ja Abu Dhabi või Cathay Pacificu lennud Helsingist läbi Londoni ja Hongkongi.

Alati on võimalik ka variant osta mõne kampaania käigus pilet Hongkongi (parimal juhul 600 euro ringis) ning lennata seal edasi Filipiinide odavlennufirmaga Cebu Pacific. Nii saab valida ka hulgaliselt muid sihtkohti lisaks pealinnale. Cebu Pacificu hinnatase võib sõltuvalt sihtkohast ja reisi ajast jääda 100-300 euro vahele.

MAURI SAAREND, ESTRAVEL

PLAYTIME IS BACK

GYPSUM MID

KEEN.DRY veekindel hingav membraan hoiab jalad kuivad

Stabiliseeriv tehnoloogia mugavaks rajal liikumiseks

Veekindel nubuknahast ja hingav võrgust pealispind

Mitmesuunaline muster tagab maastikul hea pidamise

• ORIGINAL HYBRID •
FOOTWEAR, BAGS AND SOCKS

KEENFOOTWEAR.COM

Saadaval MATKaSPORT ja Weekend kauplustes

www.matkasport.ee

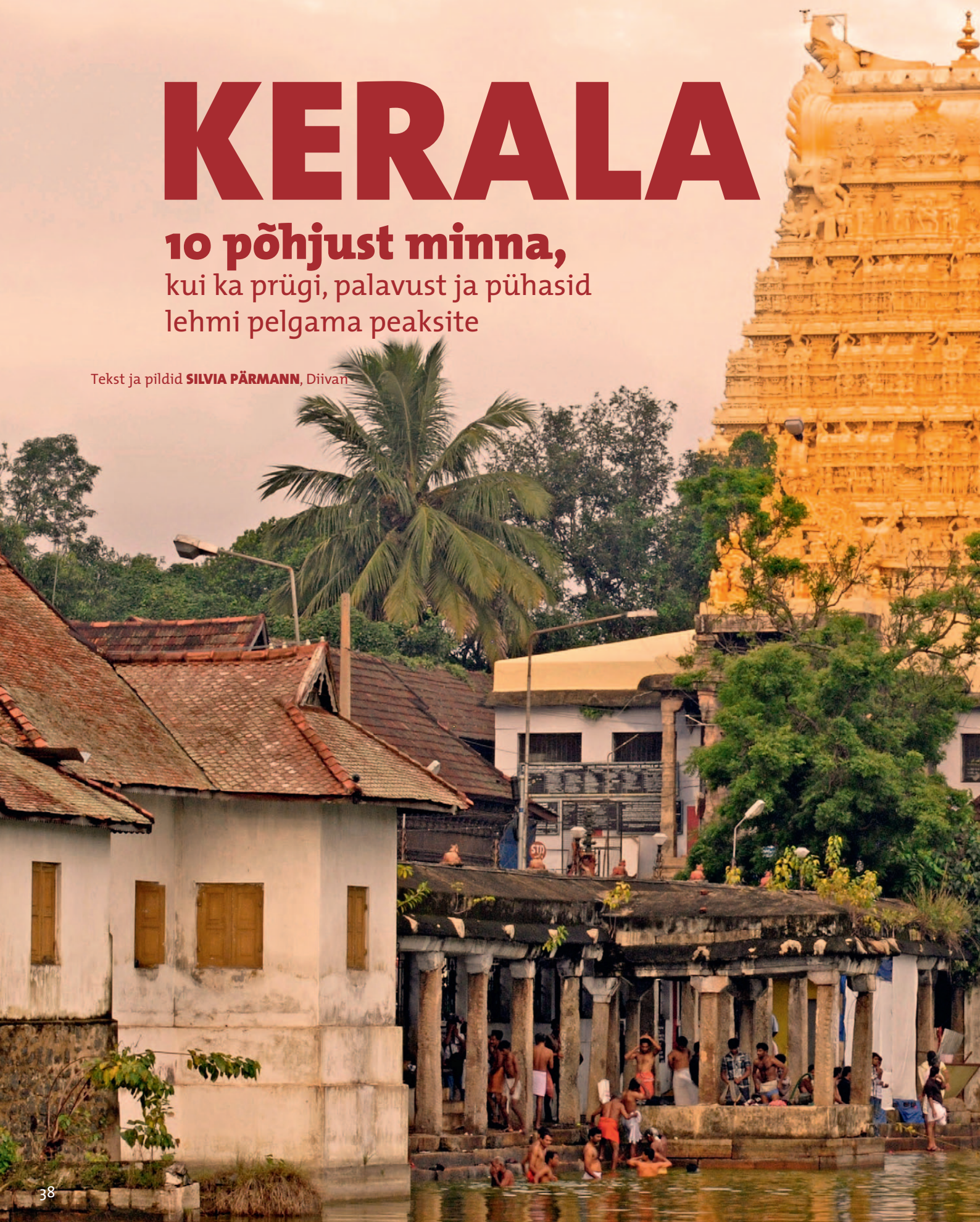
www.wknd.ee

JALANÕUD VABALE INIMESELE

KERALA

10 põhjust minna,
kui ka prügi, palavust ja pühasid
lehmi pelgama peaksite

Tekst ja pildid **SILVIA PÄRMANN**, Diivan

1 Templibasseinid

Kerala on just nii räpane, kui kõige stereotüüpsem pilt Indiast silme ette toob. Selle muudab eriti hämmastavaks asjaolu, et India inimesed – kui ongi võimalik üldistada rohkem kui miljardit inimest, kolmandiku Euroopa suurust ala ja 25 eri keelt – pühendavad märkimisväärselt suure osa päevast sellele, et pesta ennast ja oma riideid ning neid siis päikese käes kiirkuivatada.

Selle kõige nägemiseks ei pea kellegi vannituppa trügima, piisab vaid esimese ettejuhtuva templibasseini juurde minemisest. Ka Kerala kirikud ja islami arhitektuur on huvitavad – hea küll, päris Taj Mahali pole neil välja pakkuda – kuid hindu templid on lihtsalt palju lumavamad. Siiski, 1980ndate diskomusika fännid leiavad kindlasti kirikud jumalateenistustel kõlava muusika tõttu veel vaimustavamad olevat.

Templisse sisenetakse puhtaks pestuna ning kuigi võib ka kodus vannis ära käia, kumblem suurem osa inimesi ikkagi templi juures. Templibasseinide eeliseks tavaliste kivi- või malmvannide ees on lisaks lähedusele ka nende oluliselt suuremad mõõtmed. Nii et ilmselt mõtleavad hindud kaastundega lastele, kes tillukeses vannis ennast küürides vaid ühte kollast pardikest ujutama mahuvad – end seebitavad India lapsed võivad mõnes suuremas templibasseinis (ja suuremad on nii umbes kuus hektarit) pühade ajal isegi paatide võiduajamisi vaadata. Mõnel paremal päeval võid avastada enne templisse minekut jalgu pestes, et sinu kõrval laseb enda omi küürida templielevant. Väidetakse, et lisaks tujule parandab mõne templibasseini vees suplemine ka haigusid.

Skeptilises lääne inimeses võib sellise puhtusastmega vee ravi-toime ja üldse igasugune puhastav toime muidugi küsimusi tekitada, ehkki paljud basseinid on ehitatud looduslikele allikatele. Minu osalusvaatlus taandus kiiresti siiski lihtsalt vaatluseks ning muljet-avaldava puhta välimuse nimel olin reisi kümnendal päeval missiooni oma riided veel kunagi puhtaks pesta lootusetuks hinnanud, need ära visanud ning uued ostnud. Indias avaldab see õnneks eelarvele umbes sama suurt mõju kui mõnest Vahemere jahisadamast ostetud kokteil.

2 Paadid

“See paat lausa hüppab edasi, kui sada meest korraga tõmbavad!” Erukolonel Ray Kuncheria kargas nooruspõlve jäänud legendaarsete maopaatide võidusõite meenutades püsti, nii et õhtusöögilaulu olevates ülimateisvate ollustega kausikestes tekkis ohtlik lainetus.

Olin juba paar päeva elanud Kuncheria juures, kes pärast erru minekut on pakkunud oma lapsepõlvkodus Kerala pealinnas Thiruvananthapuramis ränduritele kodumajutust ning pühendunud kokkamisele ja kokaraamatu kirjutamisele. 40 paati, 4000 meest, kuu aega treeninguid ja kolm kilomeetrit võidusõitu. Siis pannakse paadid jälle 11 kuuks kuuri.

Kolonel rääkis eelmist elu meenutades, et sõudmisest tunduvalt raskem oli tasakaalu hoida – täiuslikult sünkroonis aitab sajal mehel aere tõmmata ühine laul.

Juba aastakümneid näeb neid ainult võiduajamistel, millest kuulsaim on augusti keskel Keralas toimuv Nehru karika sõudevõistlus Alappuzha lähedal. Nii on turistil maopaadiga sõitma pääseda ja isegi mõnda näha tsipa keeruline, kuid ka ülejäänud Kerala paadi-maailm on nii imeline, et selle üle eriti kurvastama ei pea.

Kerala liiklus kulgeb mööda jõgesid, järvi ja kanaleid. Sama tavalised kui meil jalgrattad on ühest puutüvest välja raiutud kanuud. Suuremate paatidega minnakse kodust välja siis, kui kaasa tuleb kogu pere ning mõned kompsud. Kõige avaramad ja ilmastikukindlamad on *kettuvallam*’id, algselt riisivedamiseks mõeldud kinnised majasuured paadid, millest nüüd paljud ongi elumajadeks muudetud – umbes nagu paatmajad Amsterdamsis –, teine osa aga kruiisib lõbusõidulaevadena. Mõistagi pole vaja endal kaptenipabereid hankida, terve *kettuvallam*’i koos meeskonnaga, millesse kuulub ka kokk, saab 24 tunniks enda käsutusse umbes 200 euro eest. Lihtsureslikud saavad aga sõita liinipaatidega, mis ka kehvad pole.

Kel katamaraan Nordea meeskonnaga mõneks etapiks liituda ei õnnestunud, võib nüüd Kerala katamaraanidega peaaegu tasuta ühest külast teise kihutada. Nii elegantset masti ega ka jäämasinat laeva baaris küll pole, pole baarigi, aga sinine taevas on pea kohal ja kookospalmid kaldal ootamas ikka.

Sõida seal, kus teised ei suuda kõndidagi.

Uus UltraGrip Ice Arctic tagab jääl 7% lühema pidurdusmaa*.

Multicontrol Ice tehnoloogia koos haardumist jääl parandavate revolutsiooniliste tipptasemel suundnaastudega võimaldab teil nautida suurepärast pidurdusvõimet, veojõudu ja juhitavust nii jääl kui ka lumel.

Lisateave: goodyear.ee

- + Parem pidurdusvõime ja veojõud lumel
- + V-kujulised lamellid ja sälgud rehvimustris

- + Lühem pidurdusmaa jääl
- + Parem haardumine jääl
- + Uuendusliku kujuga suundnaastud

- + Suurepärase sooritusvõime sügavas lumes
- + Spetsiaalsed siksaklised, saehambaid meenutavad õlaplokid

TESTI KORRALDAJA:

TEST WORLD
INTERNATIONAL TESTING SERVICES

GOODYEAR

MADE TO FEEL GOOD.

3 Kookospähklid

Päike alles tõusis, aga keegi juba tagus mitmendat minutit vastu minu bangalo seinu. Vähemalt nii tundus mulle enne pea aknast välja pistmist Ashtamudi järve keskel asuval vaikust ja rahu töötanud saarel asuvas kookose- ja võrtsifarmis ärgates.

Akna taga, mangopuust mõni meeter edasi, sadas hoopis palmi otsast alla kookospähkleid. Läks mõni hetk, enne kui tuvastasin saju põhjustaja, täpsemalt tema punaseruudulisse *dhoti*sse mässitud tagumiku ja aeg-ajalt läbi palmilehtede vilksatava hiiglasliku noa.

Käisid ettevalmistused hommikusöögiks.

Kerala küldes liikudes läheb vaid mõni päev, et hakata pidama täiesti loomulikuks seda, et janu kurtmise peale ronib keegi alati kohe palmi otsa, toob alla kookospähkli, lööb sellelt otsa maha ja ulatab pähkli sulle sama loomuliku liigutusega kui linnatänaval *chai wallah* tassid teed.

Kerala on kookospalmide maa, neid kasvatatakse ja kasutatakse tõesti palju: kookospähklist saab rannas kokteile serveerida; kookosest saab teha nõõri, viina, kreeme ja õli; vähemalt tuhandet erinevat rooga, mis muudavad Kerala kõõgi India absoluutselt parimaks köögiks; ning – *last but not least* – ohverdada neid vastu templi seinu puruks loopides Ganeshile, kes miskipärast on täiesti hull kookospähklite järele ja muid annetusi vist vastu ei võtagi.

4 Kallistav Ema

Jumala enda maa, öeldakse kauni Kerala kohta. Alati jääb taru täpsustamata, millist jumalat silmas peetakse. Kristlaste ja muslimite jumalaga on asi küll lihtne, ent hindud ajavad selle pildi ikka jube segaseks.

Jumalatele lisaks otsivad inimesed teed loendamatu gure, Kerala ennekoike Mata Amritanandamayi juurde, kes on India üks väheseid naisguruseid. Arusaadavatel põhjustel ei kutsu teda keegi nime järgi, öeldakse lihtsalt koduselt Amma ehk Ema. Pikemalt Kallistav Ema, sest ta on otsustanud maailma paremaks muuta inimesi kallistades.

Oma kodumaja ümber keset tillukest Kerala küla on ta ehitanud hiiglasuure aasrami, mis näeb välja nagu Hurghada kahetärnihotell ning kus pidevalt elab 2000 inimest ja iga päev tuleb teist sama palju *darshan*'ile ehk guru vastuvõtule.

Ammal on selle jaoks eraldi hall, kus ta istub laval kollase siidiga kaetud tugitoolis, ümbritsetuna rohkematest turvavärvatest ja tehnikast, kui mõne rokkstaari kontserdil näeb.

Ja seda põhjusega. Amma on oma heategevusorganisatsiooniga suunanud miljoneid eurosid erinevates (loodus)katastroofides kannatanute abistamiseks, rajanud kooli ja ülikooli, andnud toiduabi sadadele tuhandetele, palju tähelepanu saanud, ja mitte ainult meeldivat. Turvaväravad paigaldati pärast seda, kui üks mees 2005. aastal Ammat palve ajal noaga ründas.

Kuid valdavalt tulevad inimesed ikkagi teda lihtsalt kallistama. Kokku on Amma kallistanud umbes 34 miljonit inimest. Nad kõik pole küll pidanud Kerala söitma. Amma on superstaar, kes külastab iga aastal kõiki kontinente peale Antarktika. Eestile lähim paik Ammaga kohtumiseks on olnud Helsingi ning ehkki ta sel sügisel Soome ei jõua, külastab ta novembris mitut Euroopa pealinna.

Üheksakümnendatel ehitatud sümboolne kompleks on meeletu ja tempel ise, mis kahjuks on jäänud sellele rahvasõnle liiga pisikeseks ja vähe kasutatud leiab, on veel meeletu. Ma ei tea küll üleliia palju 90ndate templiarhitektuuri ega oska öelda, kas kogu perioodi on mõjutanud lõbustusparkide arhitektuur või on lihtsalt Amma aasrami suurtoetajaks olnud mõni oma inventari vahetav tivoli, aga ukse kõrval seisvad tiigrid olid raudselt oma eelmises elus kusagil karussellil ja templi sissepääsu kohal asuvad hobused selle karusselli katusel.

5 Ajurveda

Iga Kerala reisi lahutamatuks osaks muutub kõikehaarav rahulolutunne, kui sõandate (ja ma ei tea põhjust, miks te ei peaks) sisse astuda mõnda ajurveda salongi, kliinikusse või lihtsalt tuppa – kuidas iganes on selle omanik otsustanud oma kohta nimetada.

Ayu tähendab elu ja *veda* teadmist ning rohkem kui käimisest ja seljakoti tassimisest lihastest tekkinud valu äravõtmine on eesmärgiks inimese tasakaalu poole suunamist. Eriti Keralas, kus ajurveda meditsiini jaoks vajalikud taimed kõige lopsakamalt kasvavad, võetakse seda kõike eriti tõsiselt.

Oma ajurveda keskus on igas külas ja see pole mingi padjakeste, diivanite ja mullivannidega päevaspaa. Ajurveda keskus on askeetlik nahkkattega laud – õli kulub iga protseduuri juures ohtralt –, akna ees tükk kulunud sitsi, laes laisalt pöörlev ventilaator ja laua ääres väga-väga heade kätega Kerala naine. (Et mehi õlitavad sisse mehed, julgen vaid oletada, et neilgi on sama head käed).

Muidugi oleks parim läbida 15-päevane tsükkel, mil puhastatakse kogu keha, aga ka paarist korrast on täiesti kindlalt abi, et kogu ülejäänud puhkus rahulolevana ja hästi tasakaalustatuna veeta.

Autoga Soome!

Tallinn-Helsingi liini kõige soodsamad autopaketid leiad Eckerö Line'ist.

SOODNE

alates

**AUTO* ja
KUNI 5
REISIJAT**

49€

**ERINEVAD
HINNAD
ERI NÄDALAPÄEVADEL**

PAINDLIK

**P – K õhtused
väljumised
Helsingist Tallinnasse**

49€

**T – N
väljumised**

69€

**R – E
väljumised**

79€

**P
Tallinnast
Helsingisse**

99€

* sõiduauto max pikkus 6m, max kõrgus 1,9m.

Info ja broneerimine reisibüroodest üle Eesti ja Eckerö Line Tallinna kassast telefonil **66 46 000**, www.eckeroline.ee

Hinnad kehtivad kuni **31.12.2012**

ECKERÖ LINE

6 Kõik teised juba olid siin

"Siin, Cochini kindluses, olid inglased kõvasti pingutanud, et luua kujutelma inglispärasusest: inglise muru ümber seisid kobaras inglise majakesed, siin olid olemas Rotary klubi ja golfimängijad, tantsupeod, kus pakuti teed, kriketimäng ja vabamüürlaste loož," kirjeldab Salman Rushdie raamatus "Mauri viimane ohe" Fort Cochinit.

Raske on paremini kirjeldada seda tунnet, mille tekitab koloniaalajastu majakesi ja kirikuid täis tipitud Fort Cochin, osa ühest saarest, mis moodustab mandri ja mitme saare peal laiutava 1,2 miljoni elanikuga Kochi, Kerala vürtsi- ja kaubanduspealinna.

Ehkki inglased on ammu läinud, on nende kohalolek ometigi väga tuntav. Isegi räpasel tänaval, kus ühest löökkaugust teise loksusid rikšad, igal nurgal puskesid kitsed ja kus kogu selle kaose vahele mahtus alati ka mõni tõmmu naha alt hästi paistvate roietega mees, kes üritas hiiglaslikul, vaevu koos püsival vankril koorimatäit tühje plastpudeleid kõrvaltänavasse manööverdada, vastas *chai wallah*, kellelt teed küsisin, lordi vääriskusega, et peaksin lihtsalt minema otse sedasama kõrvaltänavat mööda, kuhu äsja kadus *gentleman with that vehicle*.

Pärast seda, kui inglased olid Lõuna-India tähtsaimast vürtsikaubanduse kohast välja söönud nii portugallased kui hollandlased, kelle ees olid omakorda taanduma pidanud hiinlased ja Veneetsia kaupmehed, oleks see keskkond võinud neile ju turvaline tunduda. Siiski

tähendas India ikkagi ebakindlust, kus hoolega püüatud murul lesisid kahtlased sisalikud ja palavikusoodest lendasid sinepivärvi villadesse kurjad sääsed, mis kuidagi kodukrahvikondi ei meenutanud.

Nii et nad lahkusid järgemööda, kaasas tee, kallid vürtsid ja veel kallimad vääriskivid, aga ka Indiast leitud ustavad teenrid, taskud täis mürginooli, et siis juba vihmases ja hallis Londonis neid nooli äsja kohale jõudnud aarete ümberjagamise nimel teineteise pihta lennutada. (See info ei pärine nüüd enam Rushdie raamatust, vaid A. Conan Doyle'i jutustusest "Nelja märk".)

Fort Cochin on osava kaupmehena võtnud igalt sadamast randunud rahvalt parima, midagi uut ja nutikat kunagi veidraks ja kahtlaseks pidamata, ning selle siis endale sobivaks kohandanud. Nii on portugali ja inglise villadest vaid mõnekümne meetri kaugusel rannajoon palistatud hiiglaslikke ämblikke meenutavate Hiina kalavõrkudega, mille jätsid päranduseks 15. sajandil Kerala äri ajanud Kubla Khani õukonna kaupmehed.

Võrk lastakse 2-3 minutiks vette ja siis sikutatakse jälle üles – selleks jõunumbriks on vaja 4-5 meest. Nii hommikul kella kuuest õhtul kella kuueni. Ehkki kala pidi järjest vähemaks jääma, tuleb turistide järjest enam. Nutikamad kalurid on juba avastanud, et kalamüügist palju tulusam on lasta turistidel raha eest võrke üles tirida. Väikese lisatasu eest võivad nad võrku sikutavast turistist mobiiliga pildi ka teha.

**KAS SUL ON
AASTAVAHETUSEKS
PLAANID TEHTUD?**

Aastavahetusreis Tansaaniasse - viimased kohad erihinnaga:

Jõulud ja aastavahetus eksootilisel Zanzibari saarel, reisi hind €3390 **€3190**
 Puhkus Zanzibariil koos eheda loomavaatlussafariga, reisi hind ~~€3950~~ **€3590**
 Luksuslik aastavahetus eksootilisel Zanzibari saarel, reisi hind €4400 **€4040**

Reis toimub 22.12.2012-4.01.2013

Uus! Aastavahetusreisid Hispaaniasse - eestikeelne programm

Meeleolukas aastavahetus Madridis, reisi hind al **€990**
 Suursugused aastavahetuspidustused Siguenza paradoris ja peomeeleolus Madrid, reisi hind al **€1580**

Reis toimub 27.12.2012-4.01.2013

7 Kathakali sümboleid täis maailm

India armastab lugusid rääkida. *Kathakali* – tantsu, draamat ja muusikat ühendav teatrivorm, mis ei koonerda ka grimmi ja kostüümidega – räägib peamiselt iidseid "Mahabharata" eeposest pärit lugusid, mida teab iga India laps ning iga vanima kirjanduse loengutes käinud ja ärkvel püsida suutnud inimene. Ülejäänute ja nende jaoks, kes Keralas räägitavat malajalami keelt – igal pool saab tegelikult väga hästi hakkama ka inglise ja ka hindi keelega, kui te viimast juhuslikult rääkima peaksite – on sisukokkuvõtetega kavad.

See on sümboleid täis maailm, kus isegi sellel, mis asendis tegelased oma suurt varvast hoiavad, on sügav tähendus. Eriti pühendud teatrifanaatikutel on võimalus külastada teatrikoolide erialatunde, üks hea meelega oma ukseid avav koht on Thiruvananthapuramis asuv Margi Kathakali kool, kus ka ise tunde võtta saab.

Normaalse teatrihuviga inimeste jaoks on mitmes teatris võimalik vaadata viie-kuuetunniste näidendite tunnisteks amputeeritud versioone (on päris keeruline leida kohta, kus täispikka etendust näeks). Eesti teatri psühholoogilise realismiga harjunud vaatajale on *kathakali* teatris ikka natuke liiga palju kriiskamist ja trumme. Aga grimm on näitlejatel kena. Nende rahulolevaid naeratusi vaadates paistab, et nad on ise ka rahul.

8 Jalutuskäigud pilve piiril

Kerala ja Tamil Nadu osariike lahutavates mägedes ligi 2000 meetri kõrgusel asuv Munnar on nii taeva lähedal, et hommikuti orgudesse tekkiv udu loob ärgates tunde, et oled pilvede kohal. (Mõne madalama vihmapiive sisse sattuda pole muidugi ka mingi probleem.) Munnari ümber on nii palju rahu ja rohelust, et enne oma silmaga nägemist ei pea keegi sellise paiga olemasolu Indias võimalikukski.

Selle ilu jaoks täiesti kohatu nimi Munnar tuleb arvatavasti kohalikus malajalami keeles numbrit kolm tähistavast sõnast *munu* ja jõge tähendavast sõnast *aaru* ning märgib linna asukohta Madhurapuzha, Nallathanni ja Kundaly jõgede kohtumispaigas.

Vesi on andnud elu kõigele rohelisele, ennekõike teepõõsastele, mille väljad algavad juba Munnari kesklinnast ja ulatuvad nii kaugele, kui silm vähegi seletab. Tee tootmist näeb paraku vaid Tata teemuseumis, kõik tehased on turistidele suletud.

Otsige endale Munnari peatänava ääres asuva turismiinfo punkti abiga öömaja, näiteks mõni värvikas ja imeodav kodumajutus kuhugi linna serva keset teepõõsaid, ja vaadake kuuma *masala cha*'d limpsides, kuidas päike mägede taha poeb ja kuu välja volksab.

Kas on veel vaja lisada, ümbruskonna mägedes on väga hea võimalus kohata metsikuid elevante rahulikult ringi lonkimas ja oma igapäevaseid asju ajamas?

9 Päike, rand ja liiv

Erinevalt pisut põhja pool asuvast Goast ei toimu Kerala randades täiskuuödel reive. Pigem võib näiteks Varkalas, mis tundub ka Lunastuste rannana, kohata vaikuses oma surnute põrme vette kastvaid hindusid.

Ent liivaribad on kuldsed ja taevas nende kohal selge. Hooaeg algab novembris, kui vihmajumalad endast enam väiksematki märki ei anna, ning kestab aprilli esimeste pörgulikult palavate päevadeni. Augustist novembrini võivad need, kes täiesti etteteatamatult allasadavate soojade paduvihmadega riskivad, nautida inimtühje randu, kus peamine võitlus ei käi mitte inimeste vahel vabade lamamistoolide pärast, vaid külakoerte vahel toolialuste varjuliste kohtade nimel.

Ehkki Thiruvananthapurami ümbruse randades on bikiinides päevitavad lääne inimesed ja kallid ujumisbasseinidega rannahotellid väga levinud, pole linnarandades ja mitmel pool Põhja-Keralas sünnis end nii paljaks koorida, et pärast kodus kauni randivaba päevitusega kelkida saaks. Kui mitte muu, siis sunnivad riidesse panema rannas oma võrke puhastavad ja päevitajaid jõllitavad kalurid.

Seda ka ujuma minnes: naised võivad konservatiivsemates kohtades päevitamiselamusele juurde liita veel elamuse suplustest sündsas India ujumiskostüümis – laia-de alla põlve ulatuvate säärttega avaras sitsist ürbis, mis sobib rohkem uppumiseks kui ujumiseks – ja rannad muutuvadki kohtadeks, kus käia jalutamas või hommikuti jooksmas ja joogat tegemas, merelt tulnud kaluritega nende paadi varjus teed joomas või lihtsalt võimsaid laineid vaatamas (rannaseltskonda parema sulandumise nimel soovitan kiljuda iga laine lähenedes).

Lennunõu

Selle Lõuna-India osariigi olulisemad lennujaamad on Kochi ja Thiruvananthapuram (Trivandrum), aga rahvusvaheline on ka Kozhikode. Mitme Lähis-Ida lennufirmaga (Emirates, Etihad Airways, Qatar Airways, Oman Air) pääseb neisse otse ehk siselennuta, vahel kummaski suunas sama päeva ühendusega.

Näiteks Estonian Airi ja Emiratesiga läbi Kopenhaageni (või Amsterdam) ja Dubai saab kohale pisut vähema 900 euro eest. Kui teha täiendavaid ümberistumisi ja mõnes Euroopa suurlinnas (nt Milano, Pariis, München) ka peatuda, võib Keralasse jõuda isegi umbes 700 euroga. Seda näiteks Lufthansa lühikestel ja Oman Airi pikkadel lendudel – lennukivahetused Frankfurtis/Münchenis, Milanos ja Muscatis.

Lennatab saab ka Finnairiga läbi Helsingi Delhisse (väljaspool kampaaniaid alates 650 eurost, kampaaniate käigus 100–150 eurot soodsamalt). Ning Delhist edasi eraldi piletil India siselennuga (alates vähemast kui 200 eurost edasi-tagasi nt Jet Airwaysiga). Variandi miinuseks on tagasiteel ööbimine Delhis, plussiks aga võimalus ka India pealinnas pikemalt peatuda.

MAURI SAAREND, ESTRAVEL

India tugitoolireisijatele

Maailma reisikirjandus võlgneb Indiale palju, iga selle ranikule jõudnud kaubalaev tundus lahkuvat nii lasti võrtside, tee ja siidiga kui uue reisikirjaga. India kirjandus on küll vana ja rikkalik, kuid Indiast endast on tunduvalt rohkem kirjutatud kõik teised. Eestlased pole mingid erandid, Indiast on ise kirjutatud rohkem, kui sealset kirjandust tõlgitud.

Ehkki otseselt Keralale keskenduvat raamatut veel polegi, aitavad India tunnet luua Li Udi Varanasi päevaaraamatud "Parim näitleja linnas" ja "Illusioonimeistrid".

Ilukirjanduslikum lugemine on Aime Hanseni "Jaipur-Delhi-Himaalaja: reisikohvrast leitud lood" ning Petrone Prindilt on ilmunud lausa kaks India-raamatut: "Minu Bollywood" ja "Minu India", millest viimane on selle sarja üks paremaid raamatuid üldse.

Eesti keeles on ilmunud nii (küll Mumbais sündinud) Salman Rushdie "Mauri viimane ohe", mille kogu tegevus toimub Fort Cochinis, kui ka ühest Kerala tillukesest külast pärit Arundhati Roy "Väikeste asjade jumal".

Hetkel lööb maailma kirjanduses laineid uus Kerala nimi Jeet Thayl, kelle esikromaan "Narcopolis", mis kahjuks veel eesti keelde jõudnud ei ole, kandideerib tänava Bookeri preemia. "Narcopolis" viib lugejad Keralast põhja poole, Mumbai oopiumiurgastesse – räägitakse, et autori enda kunagistele radadele.

Ka on eesti keeles ilmunud küll mitte otseselt Keralas toimuva tegevusega, kuid vist üks paremaid Indiasse asetatud tegevusega romaane, E.M. Forsteri "India teekond".

Reisi plaanimisel ja natuke terviklikuma ülevaate saamiseks, kui need romaanid annavad, on abiks sarjas "Silmaringi reisijuht" ilmunud eestikeelne "India" ja Lonely Planeti "South India Et Kerala".

10 Chai wallah

On vähe asju, mida India inimesed oma kastikuuluvusest, usust ja rahvusest sõltumata nii üksmeelselt armastaksid kui *chai'd*. *Chai wallah* lihtsalt teeketjaks nimetamine on seega kohatu, tegemist on kahtlemata teemeistriga.

Teeletid on nii kohad, kust mõnusat piimaga keedetud teed osta, kui ka omamoodi tänavateater, kus tee efektset keetmist ja kõrge kaarega ühest kopsikust teise valamist jälgida. See lõputu etendus koos tassi teega ei maksa peaaegu midagi.

Samas pole väga põhjust muretseda, et kui jõuate Indiasse ka alles aasta, kolme või viie pärast, oleks *chai wallah'd* tulusama töö otsinud ning hea värskelt keedetud tee asemel pakiteed jooma peaks.

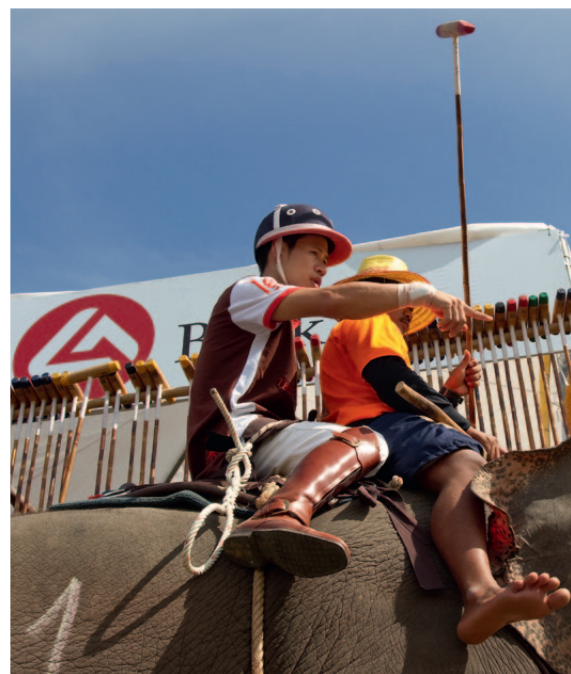
India kastisüsteem on vägagi alles ja ainult filmides nagu "Rentslimiljonär" võib *chai wallah'st* saada jõukas mees oma unistuste naise kõrval. (Ehkki kiirelt kasvava majandusega riigis vaadatakse järjest enam sellest mööda ning välismaale tööle minnes – mis kaugeltki mitte ebatavaline pole – ei huvita kedagi, kas amet on ikka kastile sobiv). Väga tõenäoliselt on *chai wallah'd* veel aastakümneid igal nurgal, et teha maailma maitsvaimat teed ja rääkida rahulikumat hetkel lugusid Keralast ja selle elust.

Tekst ja pildid ALARI RAMMO

Elevandipolo Tais

Spordivõistlusi nende närvilisuse ja vägivaldsuse tõttu üldiselt pelgav Alari Rammo leidis Taist ometi sobiva rahuliku ala – elevandipolo.

mast võistlejast, kirjeldada hetke ohtrasõnaliselt ja meeletu tempoga kui kõige pingelisemat, mida täna nähtud on.

Ehkki elevantid pole Tais mingi haruldus, koguneb siiski hulk rahvast enne turniiri algust vaatama linna läbivat paraadi, kus puhuvad patsunad ja mürtsub trumm. Selleks ei suleta õieti liiklustki, kuigi paraadist ei pääse ka mööda. Elevantid ikkagi.

Erinevalt tavalisest polost istub elevanti seljas peale võistleja ka mahout ehk sohver – väike kohalik, kes oma paljaste jalgade (ja metallist kirkaga) looma juhhib. Võistlusloomad on muide kõik emased. Ükskord toodi ka üks isane, aga see taipas kiiresti, et on paradiisi sattunud, ja mängust ei tulnud midagi välja. Samuti loobuti kiiresti algsest praktikast kasutada jalgpalli, kuna elevantid astusid need lihtsalt puruks.

TURNIIR ALGAB RITUAALIDEGA, kuna elevantidel on Tai kultuuris ikkagi oma roll – üles sätitakse kirev laud ohvriandidega, loetakse palveid, õnnistatakse loomi ja nende juhte. Laua (millel olnud annid söid elevantid vist pärast ära) kraamivad enne võistluste algust kiiresti kokku sõdurpoisid, turniir toimub nimelt Suriyothai sõjaväeosas, nii et saabujad ärgu imestagu relvastatud valve ja tõkkepuude üle.

Tähtsad isikud olid tseremoonial neli puruvana taati, keda kutsutakse Khru Ba Yai ja kes on viimased tõelised elevantilausujad. Nüüdseks Kambodža alale jäävatest küladest pärit, on nad suurema osa oma 80-90-aastastest eludest veetnud elevantidega ja legendi järgi suutvat oma meelega kõiki elevantide kontrollida. Jama on vaid, et põlvede kaupa isalt pojale edasiantud tarkus ja salakeel surevad koos nende viimase nelja mehega. Noortel pole enam vaja metsavaimudega kõneleda, ammugi äraelamiseks džunglist oma elevanti püüda ja kodustada.

Viimane pole nüüdseks lubatudki, kuna londikandjate endi elu ja väljavaated pole ka teab mis roosilised. Kui saja aasta eest elas Tais veel 200 000 metsikut elevanti, siis nüüd olla neid vaid 2000 ja kuuldavasti peavad n-õ koduloomadena või äritegevuseks peetavad elevantid olema kiibistatud, et nende legaalsust kontrollida saaks.

TURNIIRIL ON SAMUTI KARMID REEGLID – näiteks tohib üks elevant päeva jooksul vaid ühe 28-minutilise mängu kaasa teha ning ülejäänud aja peab ta puhkama. Tänavatel või metsas turistide teenindades rassivad samad loomad kordi rohkem, nii et neile on polomatšid vaata et puhkusegi eest.

Samuti on turniir osalt heategevuslik, toetades elevantide heaoluga tegelevaid vabaihendusi. Tänavu koguti galaõhtusöögiga näiteks üle 80 000 euro, raha on läinud nii loomade endi ravimiseks kui elevantide kasutamiseks autistlike lastega tegelemisel.

Igatahes on elevantipolo võimas vaatamäng ka siis, kui teid sport üldse ei huvita.

Elevantipolo saab hõlpsamalt harrastada riikides, kus neid spordivahendeid kohapeal võtta on – mitmetonnise elusolendiga ringireisimine võib vähe kulukaks minna. Nii on tolle kentsaka ala võistlused koondunud lisaks Taile ka Indiasse, Sri Lankale ja Nepali, kusjuures viimases peetakse ka maailmameistri-võistlusi. Ala harrastajaid leiab aga igast maailma otsast ja rahvusvahelised võistlusreeglid kehtestati 30 aasta eest. Et kodus trenni teha, harjutavat osad neist aeglaselt liikuvate džiiptide katusel ...

KUNINGLIK TURNIIR. Mina sattusin septembris nägema Bangkokist paari tunni kaugusel viisaka rannakuurordina tuntud Hua Hinis terve nädala vältavat kuninglikku turniiri, mille peakorraldaja ja -toetaja on luksuslik Anantara hotellikett. Spordivõistlus nagu ikka – reklaamid sama suured kui elevantid, kõik mansad kandsid tuntud toetajate nimesid nagu Johnny Walker, Mercedes Benz, Citibank või PricewaterhouseCoopers. Staadioni servas kõrgub muidugi kõigest suurem kuninga pilt nagu igal sammul Tais.

Keda minu külastuskordadel nappis, olid ehk pealtvaatajad, kuigi võistlustel piletiraha ei küsita, aga ringi liikus palju välisajakirjanikke, nii et eks see võistlus tööta paljus turistimagnetina. Kindlasti ei jätnud võistlus ükskõikseks aga osalejaid – noored viikingid, keskealsed Euroopa kroonitud pead, tõsised ameeriklased jpt olid sama suures hasardis kui mis tahes sportlased, ehkki elevantide liikumiskiirust ja suunamuutustele minevat aega arvestades jõuaks enne lõögile pääsemist võileiva teha.

Nii oli pisut naljakas kuulata ka üle väljaku üürgavat kommentaatorit, kes suutis ka ajal, kui pall oli kümnete elevantipikkuste kaugusel lähi-

Patulinn Las Vegas

Tekst **RAIGO AASMAA**, Olympic-Online Team PRO
pokkeritiimi liige ja mullune Eesti parim pokkerimängija

Pea kõigil meil on Las Vegasest teleri- või kinoekraaniltki teatav ettekujutus, käigu me silme eest läbi siis CSI uurijad hämaratel umbtänavatel tegutsemas, George Clooney ja Brad Pitt “Oceani üheteistkümnes” suurejoonelist raha-röövi kavandamas või “Pohmaka” õnnetud poissmeestepidulised – sellel linnal on õigustatult hedonismi- ja patusegune aura.

Las Vegast külastab aastas ligi 40 miljonit inimest, kelle sihtpunktiks on enamasti kuulus uhkete purskkaevudega ehitud klaasist hotelli- ja kasiinokomplekside ala ehk ligi seitsmekilomeetrine Strip, mis ei asugi tegelikult Las Vegases, vaid Clarki maakonna Paradise'i linnas.

ESIMENE PILT Stripist on võimas, justkui satuks suure kinoekraani ette, millel kõrguvad 30–40-korruselised klaasist kaunitarid ehk sellised hotelli- ja kasiinokompleksid nagu Wynn, Treasure Island, Palazzo, Trump jne. Nimelt asub maailma 25 suurimast hotellist tervelt 15 Stripil, sealjuures on nad kõik nelja-viietärnised.

Seda suurust ei tunneta pelgalt statistikat vaadates. Iga majutusele ja meelelahutusele keskendunud megahoone pakub kõikvõimalikku kulda ja karda. Tahad kõige peenemat, kallimat, kvaliteetsemat ja supermodellide seljast tuntud brändi? Kallimale uhket kaelaehet või sörmust? Stripi ostutänavad on sinule! Vegas on ka suurte kaubamajade paradiis. Suured *outlet*'id leiab linna põhja- ja lõunaosast ning Stripi keskpaigas, Wynni kompleksi vastas paikneb üks maailma suuremaid ostukeskusi The Fashion Show.

Iseenesest on Strip ka jalgsi läbitav, kuid eriti suveperioodil ma seda ei soovita, kuna päeval ajal küündib temperatuur varjus 35–45 kraadini, millele kõrvetav päike lisab veel kümnekond. Taksoõite tuleb aga erinevalt New Yorgist tuttavast tänava ääres käe vibutamise alustada hotellide juurest. Ühe taksojuhi sõnul ei tohigi nad tänavalt reisijaid peale võtta.

Vegas

Raigo Aasmaa

Mulluse Eesti parima pokkerimängija Raigo Aasmaa soovitus: Las Vegases vaata kindlasti ära kuulus Bellaggio purskkaevusõu, mis toimub õhtusel ajal iga veerandtunni tagant.

Muidugi pole maailmas kõige-kõige-tiitleid ihkavad hooned ja meelelahutuskeskused ning ostlemine Vegases peamine – linn on ennekõike tuntud mängimise poolest. Olgu tegu glamuursete ja miljoneid auhinnarahadena väljajagavate suurturniiride, konverentsituristide õhtuste meelelahutuste või lihtsalt uudistajate katsetustega pokkeri- ja ruletilaudades või mänguautomaatide taga – Vegases käimine ilma mõnest mängupai-gast läbi astumata on sama, mis Peterburis mitte kõndida Neeva kallastel.

MÄNGIMISEKS EI PEA OLEMA PROFESSIONAALNE POKKERIMÄNGUJA, kes nii omapäi või professionaalse meeskonna koosseisus elatist teenib ja näiteks – nii nagu mina Olympic-Online Team PRO liikmena – maailma parimatega selle ala MM-il ehk WSOP-I

(World Series of Poker) rinda pistab. Mängusaalid on täis vägagi erineva vanuse ja taustaga inimesi, kerge enamus on küll ehk 35–50-aastastel, kuid samas on ka väga palju noori, 20–30-aastaseid, kes on tulnud sageli otsima meelelahutust, mitte mängu kui sellist. Tavapärane on siiski, et ruleti- ja *blackjack*'i-lauad on palistatud väikeste sõprade-tuttavate puntidega, kes mängides aega veedavad.

Muidugi leidub ka palju ja ennekõike nooremaid, kes just pokkerimängu professionaalse tegevusena võtavad ning kui sa ise oled tõsine mänguhuviline, siis leiad ka väga profid lauad. Kui soovid kõrgemaid ehk *highstakes*-panuseid, siis tehakse sulle kiirelt oma laud või viiakse sind *highroller*'ite hulka, kus panused võivad juba kosmilistesse kõrgustesse ulatuda.

TEENINDUSE ÄRIKLASS. Kui vaadata kaartidelt-*chip*'idelt laudadele ja nende taha, siis nagu kasiinod ise on ka sealne teenindav personal äriklassis – Stripil on vahest 99 protsenti teenindajatest kena figuuriga kahekümnendates neiud, kelle puhul hakkab silma kõrge konts, paljastav-meelitatav dekoltee ning Fashion TV-st tuttav säärejooks. Muidugi, glamuur on glamuur ning see peab ka saalis ringiliikujate seas näha olema!

See kõik pole ka vaid ilus fassaad – ka teeninduse tase on superluks! Portjeed ja muu personal on väga viisakalt riides, ülimalt abivalmis ja sõbralikult ning mis tahes probleem saab nõu või jõuga lahendatud.

VANA VEGAS. Purskkaevudest ja kiiskavate fassaadidega majadest palistatud Stripi kõrval eksisteerib ka vana ehk päris Las Vegas. Seal küsid esimese asjana: “Kuhu ma küll sattunud olen? Kuhu kadusid hotellid, noor ja lõbus külastajaskond, butiigid ja luksusautod?” Stripist nii kümne-minutilise taksosõidu kaugusel asuva vana Vegase ilme oma hotellide ja kasiinodega paneb otsima ka mafiooso Ray Lucat ja leitnant Mike Torellot sarjast “Crime Story” või mõnest teisest krimi-

Mida ja kuidas

- Ideaalne oleks paari-kolmekümneaastaste sõprade punt, nii kuus kuni kaheksa inimest. Pelgalt kaks või kolmekesi võib pisut igav hakata.
- Kui vähegi võimalik, koosta kahenädalane kava – totaalne meelelahutus ja lõõgastus on garanteeritud!
- Võta riideid kaasa maksimaalselt paariks päevaks, sest ülejäänud saad kohapealt vägagi soodsalt osta.
- Ära unusta korralikku peegelkaamerat, et see luksuslik puhkus jäädvustada. Vähemalt ses osas, mille kohta ei kehti filmidest tuttav ütetus “Mis juhtub Vegases, jääb Vegasesse!”.
- Kui tahad tunda end staarina, saad lennata äriklassis patulinna otse Frankfurtist või Londonist. Kohapeal liigu limusiiniga ja ööbi viietärnilises lukshotellis.
- Pidutse Wynnis, kus ööklubisid igas suuruses ja igale maitsele. Seal hommikutundideni pidutsedes saad aru, mida tähendab P-I-D-U!
- Mine oma kambaga kopteriekursioonile linna või miks mitte ka Suure kanjoni kohale.
- Vaata kuulsat Bellagio purskkaevusõud – päevasel ajal on muusika taktis veemängu näha igal pooltunnil, õhtul kella 20–00 iga 15 minuti järel.
- Vaata, kes su reisi ajal Vegases esinevad. Vegas on kõigi superstaaride jaoks tuttav esinemispaik.

Lennukruis USA-s!

estravel

Telli endale ja kaaslasele lennukruis Ameerika ida- või läänerannikul ning naudi stressivaba lendamist. Lendate vaid eralennukitega väikestel eralennujaamadelt – ei mingeid järjekordi, ülerahvastatud lennukeid ega takso ootamist. Lisaks kuuluvad paketti stiilsed hotellid ja meeliterutavad maitseelamused.

24 h reisiabi 626 6266
estravel@estravel.ee
www.estravel.ee

8-päevane lennukruis USA idarannikul

New York >> New York, Niagara Falls >> Toronto >> Harrisburg >> Washington DC >> Alexandria >> Washington DC >> New York

Hind ühele alates **1631 €**

9-päevane lennukruis USA läänerannikul

Los Angeles >> Monterey, Carmel >> San Francisco >> Yosemite Rahvuspark >> Cedar City Bryce ja Grand Canyon >> Las Vegas >> Los Angeles

Hind ühele al **1565 €**

Vaata lisainfot: www.estravel.ee/lennukruis

Reigo Aasmaa

Las Vegasest leiab kõik teleri vahendusel tuttava, sealhulgas ka näiteks loo autori selja tagant paistva Disneylandi.

seriaalset, millele linna kuritegelik minevik palju ainet andis. Vana Vegas pole päris maha jäänud, aga on pisut ajahambast puretud, vaiksem, luitunud ja tuhmim. Eriti võrreldes Stripi rohke värvi ja eluga, mis on nagu üks suur vikerkaar.

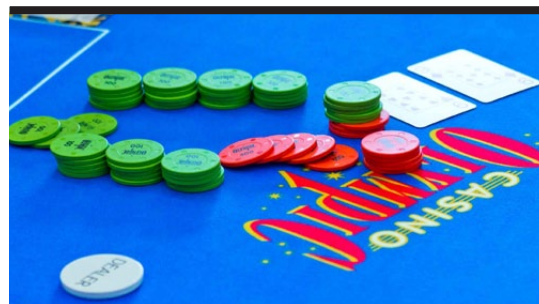
Ka kasiinod on selles linnaosas teistsugused –

Lennunõu

USAsse ja (Las Vegasesse sealhulgas) on viimastel aastatel oluliselt kallim lennata. Lisaks kütusehindade kasvule on siin põhjuseks ka lennufirmade ühinemisest ja tihedamast koostööst tingitud konkurentsi vähenemine Atlandi-ülestel lendudel. Kampaniate käigus on madalhooaja Las Vegase pileteid pakutud 2012. aastal parimal juhul nii 700 eurosega, seda siis Air France'i, KLM-i ja Delta lendudel. Väljaspool kampaniaid kipuvad aga hinnad algama 900–1000 euro kandist (Tallinnast algavatel sama päeva ühendustel).

Euroopa sõlmjaamadest (Amsterdam, Frankfurt, London) on jätkuvalt võimalik ka umbes 700-eurone hinnatase väljaspool kampaniaid. Sel juhul tuleb aga enamasti kasutada Londonist Gatwickist väljuvaid Virgin Atlanticu otselende. Et aga hind ka eraldi Euroopa pileti lisamisel konkurentsivõimeline tuleks, peaks reisiplaanid tegema vähemalt kolm kuud ette ja arvestama minekusuunal ka võimaliku ööbimise või pikema peatusega Euroopas.

MAURI SAAREND, ESTRAVEL

WSOP – prestiižne pokkeri-MM

Alates 1970. aastast peetakse Las Vegases suviti pokkeri maailmameistrivõistlusi ehk WSOP (World Series of Poker) turniiri. Iga event'i võitja saab WSOP käevõru ning tiitleid arvestataksegi võrude järgi, mis on pokkerimaailmas umbes sama tunnus nagu näiteks NHL-is või NBA-s meistrisõrmus.

Event'e oli tänava pisut alla 60, sisseostuhindadega 500 kuni 10 000 dollarit ja isegi mõni 50 000 dollariga. Eestlasi osales WSOP-I alla kümne, neist üks jõudis ka põhiturniiril ehk ligi 6600 osalejaga Main Event'il rahadesse – 205. kohale. Mul endal põhiturniiril ülemäära hästi ei läinud, jõudsin küll teise päeva, ent rahadesse ei saanud.

WSOP Main Event'i võitja on kaheksa ameeriklast ja üks ungarlane Estravelleri ilmunisajaks ilmselt juba selgitanud. Võitja lahkub laua tagant enam kui 8,5 miljoni dollariga. Ka üheksanda kohaga leppinu päris tühjade kätega ei jää – tema auhinna suurus on üle 750 000 dollari.

pole seal ülevoolavat luksust, poode, butiike ega kohvikuid, on vaid vana kooli mänguautomaadid ja pokkerilauad, silma hakkas ka mõni muu laud (*blackjack*, rulett). Võrdlus ei piirdu muidugi ainult majade ja sisseseadega – ka teenindajad on vanemad: päris-Vegase kuulsaima mänguhotelli Binionsi aeglane ja rahulik, korpulentsem teenindaja hakkas viiekümnele lähenema.

Kas see vanem osa, mis tegelikult ju päriselt Las Vegase nime kannab, just kõigile meelepärane on, ei tea. Ent vähemalt korra tasub kindlasti nuusutada seda kohta, kust Sin City mõiste tõenäoliselt pärit on. Ja kui ei istu, saab ju sama kiiresti taksoga tagasi värvide maailma naasta!

VALI MILLINE VARIANT TAHES, kerkib kindlasti küsimus – mis see kõik maksab? Minu kindel veendumus on, et kui juba Las Vegasesse minna, peaks ette võtma vähemalt kahepäevase reisi, ja kui sa tahad seda tõesti nautida, peatuda nelja-viiepäevastes hotellides, külastada uhkeid pidusid, Suurt kanjonit, poodelda ja hästi süüa, siis arvesta ikka nii 3000 euro kanti inimese pealt.

Kui juba Vegas, siis olgu Vegas – *“It's freakin' worth it!”*

Külas Lääne-Paapua *korowai* metsarahval. Foto: Argo Schneider

ELAMUSLIKUD LOODUSEREISID JA EHEDAD KULTUURIREISID

Hendrik Relvega Okeaaniasse, Seišellidele ja Borneo metsadesse

Mati Kaaluga Tansaaniasse ja Botswana

Aleksei Turovskiga Madagaskarile, Galapagosele, Amazonasele ja Tansaaniasse

Hannes Hansoga Iraaki, Iraani, Kuubale ja Pärsia lahele

Märt Läänemetsaga Nepali, Põhja-Koreasse ja Mustangi kuningriiki

Teet Toomega Uus-Meremaale, Hiinasse, Bhutani

Kertu ja Riho-Bruno Bramaniseiga Jaapanisse

Indrek Pargiga Tiibetisse ja Ameerika indiaanlaste juurde

Anneli Viluga Shanghaisse ja Kesk-Hiinasse

Maria Visnapuuga Pekingisse ja Shanghaisse

Taivo Koppeliga Birmasse, Jamaicale, Sri Lankale, Ameerika läänerannikule, Mongooliasse

Täiuslikud reisiprogrammid, reisirid algusega Tallinnast, kogenud reisijuhid. KÕIK HINNAS REISID!

Vaata: albion.ee

Helista: 445 6009

Kirjuta: albion@albion.ee

Argo Schneider 5645 5850

estravel

Suusad alla!

Tellimine: tel 626 6266

estravel@estravel.ee

www.estravel.ee

Sind ootab suurim suusareiside valik!

Estraveli suusareiside valik sisaldab Eesti parimate reisikorraldajate Alpiexpressi, Germalu Reisi ja Mainor Meelise nädalasi reisipakette.

Austria
alates **655 €**

Andorra
alates **904 €**

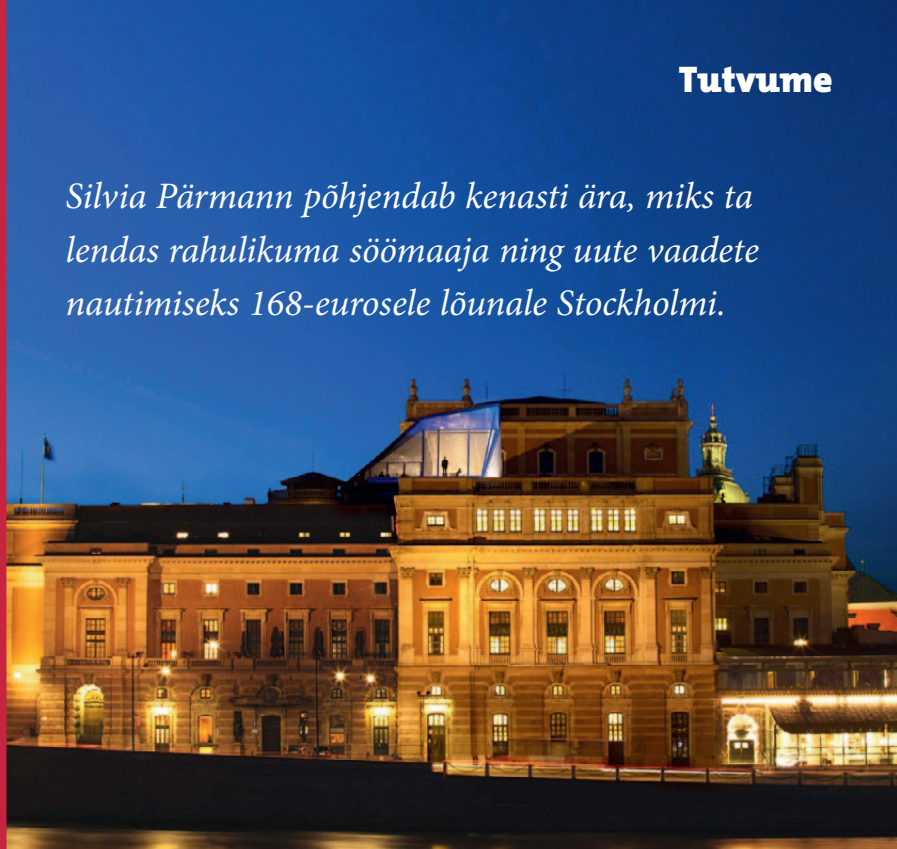
Itaalia
alates **755 €**

Prantsusmaa
alates **736 €**

Alpituur
alates **760 €**

Paketi hinnas sisalduvad lennupiletid Tallinnast sihtkohta ja tagasi, 7 ööd majutust hotellis, toitlustus vastavalt pakatile, lennujaamatreisid sihtkohas ja rühmajuhi/suusainstruktori teenused vastavalt reisikorraldajale.
2012/13 hooaja ülevaade: www.estravel.ee/suusareisid-2012

Silvia Pärmann põhjendab kenasti ära, miks ta lendas rahulikuma söömaaja ning uute vaadete nautimiseks 168-eurosele lõunale Stockholmi.

Päevane etendus ooperiteatri katusel

Tekst **SILVIA PÄRMANN**, Diivan
Pildid **ELECTROLUX**

Brüssel – Parc du Cinquantenaire

Sügis on nagu hea ooper: võimsa bassina ujuvad üle lava süngjad pilved, on vihmana langevaid pisaraid, mis vahelduvad päikeselise naerusopraniga. Ehk siis alati nauditav, mis sellest, et sündmuste käik ja traagiline lõpp – talv – on kõigile väga hästi teada.

Ent sügis pole suurem asi vabaõhuetendus. Seda saab nautida vaid katuse all läbi suurte akende, soovitatavalt koos mõnusa lõunasöögi ja klaasi veiniga päeva kõige kuldsemal hetkel. Kohas, kus ükski kolleeg või tuttav ootamatult oma probleemidega ei sega. Tallinna paaris hea vaatega kohas, mille aknaalustele laudadele jooksevad lõuna ajal tormi kõik kolleegid ja tuttavad, kipub privaatsust ja anonüümsust – ausalt öeldes ka uudsust – nappima.

Head vaated avanevad teadupärast kõrgelt

ning Stockholmi Kuningliku Ooperi katusest piisab, et jälgida etendust, mille tegelasteks on kuningaloss, saarestiku vahel sagivad laevad ning sügisvärvides puude peegeldus veel. Katuse ja akende asi on ka hästi lahendatud – just selle maja katusel on juunist saadik seisnud teine maja, Electroluxi logodega restoran The Cube.

Siin askeldavad Rootsi tipud ja “laval” on Stockholmi parimaid vaated – nii mõnelgi õhtul on kardetavasti all saalis toimuv selle varju jäänud.

PARALLEEL KARLSSONIGA tekib paratamatult igapäevael, aga toitlustamine on The Cube’is korraldatud üksjagu paremini Väikevenna kodust näpatud lihapallidest. Saabujaid ootab uksele staarkokk Magnus Ek kandikutäie šampusepokaalidega ja

kogu ülejäänud aja kokkab Ek oma meeskonnaga külaliste silme all metsaseentest suppi, sätib marineeritud heeringat elegantselt taldrikule, vaatab, kuidas pörsapraad ahjus säriseb, ning räägib lõpuks kohvi kõrvale hea meelega, kuidas see kõik sündis.

Menüü ei erine paberil kuigi palju ümbruskonna lõunakohtade omast – seenesupp, heeringas, seapraad, šokolaad ja kohv –, ent näeb välja ja maitseb hoopis teistmoodi. Paremini.

Neljakäiguline lõuna- või viiekäiguline õhtusöök on kenasti tasakaalustatud sellega, et The Cube'i tõstab ooperimaja teisele küljele paigaldatud lift ning külluslikule einel eelneb ja järgneb tervislik jalutuskäik mööda katust.

THE CUBE EI JÄÄ STOCKHOLMI kahjuks igaveseks – see on *pop-up*-restoran (tegelikult rändab neid Euroopas kaksiki), mis on välja hüpanud juba Milanos ja Berliinis ning peab oma teekonda jätkama. Restoranid sündisid nüüdseks 90 aastat köögitehnikat tootnud Electroluxi sünnipäevaks – et oleks koht, kus külalisi vana hea kombe kohaselt pika laua taga võõrustada.

The Cube'is on tõepoolest ainult üks, korraga paarkümmend inimest mahutav pikk söögilaud, mille taga kõik külalised lõpuks paratamatult tuttavaks saavad. Piinlikku vaikust ei teki hetkekski – alati on võimalus ülistada järjest lauda saabuvaid uusi roogi või vaateid ning kumbki ei mõju kohatult.

Stockholmis asuv restoran 21. oktoobril uste sulgemise järel kolib, on hetkel veel lahtine, kuuljutud räägivad Moskvast. Teine The Cube tegutses Londonis, pakkudes kulinaarseid naudinguid Royal Festival Halli katusel 1. jaanuarini 2013.

Kohta laua äärde saada on raske, aga võimalik. Broneerida saab internetist, kuid lihtne ülesanne see pole – vaid 24 inimest mahutav restoran on populaarne igas linnas, kus ta välja hüppab.

www.electrolux.co.uk/cube

Magnus Eki põhjala rapsiõliga sai

1,5 l vett	40 gr pärimi
2,2 kg nisujahu	150 gr külmpressi rapsiõli
60 gr mett	60 gr soola

Sega kõiki koostisained hoolega umbes kaheksa minutit, lisa sool ja sega veel umbes kolm minutit. Vormi taignast päts ja lase sel soojas kohas kerkida umbes kaheksa tundi. Rulli tainas uuesti lahti ja lõika ruutudeks, lase veel 20 minutit kerkida. Küpseta ahjus 250 kraadi juures 15 minutit.

16. Tallinna
Pimedate Ööde
Filmifestival
12.–28.11.2012

PÖFF

PÖFF
iillatab!

Nordea
Koos saab kino

Piletite eelmüük alates 9.11 Piletilevis

www.poff.ee

Kui seni andis Tallinnas väikeseid armsaid gurmeepoode tikutulega taga otsida, siis ühtäkki on neid tekkinud terve trobikond. Heidame mõnele pilgu peale ja vaatame, mida seal hea toidu sõbrale pakutakse.

Gurmeepoed Tallinnas

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

MoMo leti tagant seisab Masashi Tsuda.

Don Gastronom'i lihad ja õlid.

Jaapan agulimajas

Kunderi tänava agulimaja keldrikorrusel leiab ülimalt armsa Jaapani poekese MoMo. Astud sisse ning leti taga tervitab sind Masashi Tsuda, rõõmsalt kohmakat eesti keelt rääkiv jaapanlane, kes sind lahkelt poe toiduvalikusse pühendab. MoMo on parim koht Tallinnas *sushi* toarainete hankimiseks, ent asja on siia ka neil, kelle jaoks kodune *sushi*-valmistamine liiga keeruline tundub. Retke Jaapani köögi isetegemise maailma võib alustada näiteks misosupist, mille tarbeks leidub MoMos laias valikus misopastasid. Protsess on lihtne, lisad vee ning misosupp ongi valmis. Vastavalt personaalsele eelistusele leiad siit supi sisse täienduseks ka *wakame*'t (vetikas, mida müüakse kuivatatud kujul) ning tofut (sojapõhine juustu ja kohupiima vahepealne toode). Vetikaid muide on veelgi, ka selliseid, millest saab valmistada põnevaid ja maitsvaid salateid. On

ka Jaapani maitseained, erinevad riisid, nuudlid ning teed, Kirini õllest rääkimata. Üks tuttav, kes minuga viimati samal ajal MoMosse trehvas, on sellest poest avastanud näiteks isevärki helbelises olekus riivsaias, mis võimaldab tavapärasest sootuks efektsemat paneerimist.

Leidub ka valmistoitu. MoMo *sushi*'d on suupärased ning kindlasti tasub tähele panna päevapakkumisenäiteid serveeritavate lõunarooגי, nimelt on MoMos ka üks väike laud kuni kuuetele inimesele. Enamik kundesid pakib lõunaroad siiski koju kaasa. Aadress on Kunderi 29.

Vana Hollandi juustu tekstuur on kaunis.

Juustukuningad

Aeg, mil põnevaid juuste leidis vaid Stockmannist, on ammu mööda saanud, ent Juustukuningate kauplus Rotermanni kaubamajas on siiski täiesti uus tase – suurepärase valiku Hollandi juuste, millele sekundeerivad parimad palad Šveitsist ning mujaltki. Ei mingeid külmkappe, kõik juustud ootavad maiustajat tarbimiseks õigel ehk ruumitemperatuuril (külmikusse lähevad nad vaid kaupluse unearjaks) – šnitti on võetud Hollandi juustupoodidest.

Tähelepanuväärne on ka poe personal, soe ja kontaktne, müüjaid on piisavalt, et tähelepanu ja guksu igale kliendile. Juuste pakutakse ka maitsta. Kõiki. Soovitame vertikaaldegustatsiooni ühest juustusordist erinevates vanuseastmetes, mis on väärt kogemus. Sisuliselt saab sellest poest Hollandi juustude koolituse kauba peale.

Valikus domineerivad Gouda-tüüpi juustud, nii nagu Hollandis kombeks on. Reaalsuses tähendab see suuri kauneid juustukerasid, millest võimsate nugaodega sektoreid lõigatakse.

Siit saab nii lehma- kui ka kitsepiimajuustu. Vanim lehmajuust on seitsmepoolne Põhja-Hollandi karjamaade rammusat rohtu söönud lehmade piimast valmistatud hõrgutis, mis on tugevalt kristalne just nii, nagu näiteks vanemad Parmesaniid. Värvu lisavad maitsestatud juustud punase pesto, roheline pesto ja suitsu tšilliga.

Kõvad kitsejuustud on maailm omaette. Kui tihti on kitsejuustul spetsiifiline maitse, mis mõnegi sööja eemale peletab, siis Hollandi omad on märksa sõbralikumad. Meie eriliseks lemmikuks osutus kitsejuust koriandri ja lambaläätsedega.

Osajustudel on märke "talu". Tegemine pastõ-

riseerimata piimast juustudega, taas veidi erinev maitseüanss. Proovige nende hulgast ka nõgese-ga versiooni, kogemus on nii pastoraalne, et kõrvus kõlab peaaegu lehma ammumine karjamaal.

Poest leiab ka korraliku valiku erinevat šnitti juustunuge, Šveitsi juustu *raclette*'i grillimiseks vajalikud abivahendid ning ka fondüüpotid. Peagi on müügile saabus suitsu spetsiaalsed fondüü-segud.

Juustu kõrvale saab osta reipaid snäkke, millest teravaima mälestuse jätsid *wasabi*-pähklid, ning juustu juurde klappivaid kastmeid. Viimastest proovige lisaks traditsioonilisele Hollandi sinepikastmele kindlasti ka kodumaise Treppoja Sahvri rabarberi-tšillimajust.

Ah jaa, kui Lõuna-Euroopa juustud kipuvad sobima peamiselt veini kõrvale, siis siit poest leiab ka õllega kenasti klappivaid juuste.

Lisaks Rotermanni kvartalile leiab Juustukuningate poe Nõmme turult, detsembris juba ka Lasnamäe turult ning Tartust Lõunakeskusest.

Uusimad Rotermanni gurmeepoed

Näib, et Juustukuningate teke Rotermanni keskusesse on käima lükanud uue ja põneva protsessi. Juba märtsist on sealsamas juba hästi tuntud veinibaar ja pood Kork, hiljuti tekkis Hispaania toiduaineid pakkuva kaupluse Don Gastronom ning just praegu on hoogu üles võtnud Nimini gurmeekauplus.

Don Gastronom on tõeline oas Manchego

Pittoresque punase pestoga ...

... tšilliga ...

... ja roheline pestoga.

Juustukuningatütred.

Nimini trühvlitega riis ja polenta.

Crème de cassis on vältimatu sellise suurepärase kokteili nagu Kir Royale valmistamisel – mistahes aseained annavad haleda tulemu-
se. Müüb Kuk ja Konn.

sõpradele. See tore lambajuust on siin saadaval nii nooremates kui vanemates versioonides, maitse-
sanditega kui ka ilma. Suurepärase on Hispaania
lihade valik. *Chorizo, salchichón, jamón* – kui need
nimetused räägivad teiega, siis tasub Don Gastro-
nomist läbi astuda, ja kui ei räägi, siis tasub ikka
minna, kuna need hõrgutised vääriavad tähelepanu.
Esimesed kaks on saadaval ka *pata negra*'st.

Poe veinivalikut ei oska esialgu kommenteeri-
da, alustuseks sai prooviks võetud üks orgaaniliselt
kasvatatud viinamarjadest ja pisikesest veinipiir-
konnast Prioratist pärit vein, mis on juba iseenesest
põnev proovida. Muidugi saab siit veel kõikvõimalike
muid Hispaania gurmeetooteid, aga Manchego
ja liha kõrval on neil sekundeeriv roll ...

Nimini gurmeepood oli meie külastuse hetkel
just sisse kolimas ning sealse tootevaliku kohta on
vara veel midagi öelda. Siinse loo kirjutaja lauale
jõudis seal üks prantslaste pakendatud Zathar,
Lähis-Ida maitseainese, sedapuhku pärit Liiba-
nonist.

Nuusutan, naeratan õndsalt ja mõtlen, millise
lihatüki ma sellega valmistan. Silma jäid ka musta
suvetrühvi ehk burgundia trühvliga (*Tuber aesti-
vum*) tembitud riis ja polenta. Kena väike purk
trühvlit lähtuvalt väarikas hinnaklassis lubab ilm-
selgelt tõeliselt hõrku rooga.

Prantsusmaa Kadriorus

Kadriorus, aadressil Raua 65 asuv Kuk ja
Konn jõudis minu teadvusse ühe tuttava pakutud
Comté juustu abil. See on mõnusalt tugev, lop-
saka, kerge magusanüansiga kõva juust, mis on
valmistatud pastöriseerimata piimast. Tegu ei ole
sugugi miski harulduse, vaid populaarse Prantsu-
se juustuga, mida lihtsalt siin maal harva kohata
võib. Prantslastele tavapärase, aga meile harve-
mini ette jäävate toiduainete pakkumine näiksegi
Kuke ja Konna pererahva missiooniks olevat.

Foie gras, mereannid, juustud ja hea vein
– ühelt poolt justkui peen, teisalt Prantsusmaa
paratamatus. Veidi õhku tuleb maarahva hinge
hetkel, kui poe külmkapist leitakse verivorstid,
tõepoolest valmistatakse selliseid ka Prantsus-
maal. Natuke teisel moel ja seda põnevam on neid
proovida. Poe peremees ja perenaine seletavad
teile, kuidas vorstikesi valmistada.

Kukk ja Konn.

Kukk ja Konn on laienemas ning lähinädalate
jooksul tuleb juurde üksjagu riiulipinda ning sor-
timenti. Parimat osa valikust tuleb siiski esialgu
ette tellida – austrid, teod, krabid ning krevetid
jõuavad poe klientideni igal esmaspäeval hil-
jemalt eelmise kolmapäeva hommikul esitatud
tellimuste alusel.

Lähete sinna poodi ja tahate kohe midagi
ennekuulmatult erilist? Leidke riulist *vin jau-
ne*, iseäralikul meetodil valmistatud portveinilike
omadustega tugevdamata vein, mis on perfektne
(aga kallis) seltsiline eelmainitud Comté juustule.
Seda veini serveeritakse tavaliselt vaid parimates
restoranides ja ostjateks on vaid väga teadlikud
kliendid.

Kuke ja Konna külastavad ka Eestis resideeru-
vad prantslased, mis on omaette kvaliteedimärk.

Selver üllatab

Hiljuti saabus gurmeeturule ka Kaubamaja
kontsern. Mitte et Kaubamaja toidupoes või Sel-
verites häid asju ei pakutaks, aga gurmeeklient
kipub eelistama natuke teistsugust keskkonda.
Nõnda on nüüd Tallinna Kaubamaja esimese kor-
ruse B-galeriis gurmeepood, kuuldavasti lisandub
sarnaseid veel nii Tallinnas kui teisteski linnades.

Kui eelkirjeldatud poed on väikesed ning
mõneti kitsama suunilusega, siis Selveri kauplus
on suur ning avar. See pood on koht, kuhu tuled
sooviga leida toidulauale midagi head, ja tänu
laiale ning mõnes nüansis kindlasti täienevale
tootevalikule selle ka leiad.

Selveril on üks varjatud saladus. Juba mõnda
aega on kett teinud süsteemset tööd oma vei-
nivalikuga, kaasates sellesse nii suuremate kui
ka väiksemate maaalatoojate veine Eesti parima-
te asjatundjate soovitusel. Gurmeepoes on see
eriti tunda. Leidub ka täiesti ootmatuid veine
– valgetest näiteks suurepärase Sloveeniast pärit
Verus Furmint, mida tavaline ostja enamasti ei
julge isegi vaadata, või siis punastest üks kõige
kaunimalt pakendatud, mida iial on rõõm ol-
nud näha – Lõuna-Aafrika Gracelandi istanduse
Strawberry Fields, mida võis varem kohata vaid
ühes kitsamas gurmaanide seltskonnas, kes seda
omaks tarbeks maale töid.

Head maiustamist!

Selveri gurmeepood Tallinna kaubamajas.

hooaja peatoetaja

!!!
Eesti Kontsert

L 17. november kell 19 Estonia kontserdisaal
P 18. november kell 17 Jõhvi kontserdimaja

DMITRI SITKOVETSKI

(viul, Suurbritannia)

TALLINNA KAMMERORKESTER

*Bach / Sitkovetski. Goldbergi variatsioonid
Šostakovič / Sitkovetski. Sümfonia keelpillidele*

Koostöös Tallinna Filharmooniaga

KULDNE kontserdisari KLASSIKA

L 1. detsember kell 19 Estonia kontserdisaal
P 2. detsember kell 19 Vanemuise kontserdimaja

Mozart

“Väike öömuusika”

“Kroonimississa”

Sümfonia nr 29 A-duur

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR

TALLINNA KAMMERORKESTER

Dirigent ERI KLAS

Koostöös Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Filharmooniaga

T 18. detsember kell 19 Vanemuise kontserdimaja

K 19. detsember kell 19 Pärnu kontserdimaja

N 20. detsember kell 19 Estonia kontserdisaal

Haydn. “Te Deum”

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR

TALLINNA KAMMERORKESTER

Kädy Plaas (sopran), Iris Oja (metsosopran)

Mati Turi (tenor), Uku Joller (bass)

Dirigent DANIEL REUSS

Mozart. “Missa longa”

Haydn. “Te Deum”, sümfonia Es-duur

Koostöös Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Filharmooniaga

www.concert.ee

Eesti Kontserdi
suurtoetaja

Ametlik autopartner
SILBERAUTO

Postimees

LONDON

Kuldkaart

- Eelisjärjekorras teenindus
- Soodustused Estraveli teenustasudest
- Boonuspunktid Estraveli kaudu tehtud tellimuste eest
- Eripakkumised ja soodustused partnerfirmadelt

Rahva Raamat

Rahva Raamat on pikaajsete traditsioonidega ning Eesti suurim jae- ja hulgimüügiga tegelev raamatuäri, mis on tegutsenud juba 1912. aastast ja pakub lisaks eestikeelsele ka suurt valikut inglisi- ja venekeelset kirjandust.

Rahva Raamatu õdusad kauplused leiab Tallinnas Viru Keskuses, Rocca al Mares ja Pärnu mnt 10, Viljandis Mainori majas, Kuressaares Ferrumis, Pärnus Port Artur 2-s ja Tartus Taskus. Lisaks on laia sortimendi, meeldiva keskkonna ja parima klienditeeninduse poolest teatud äri esindatud ka suuremates supermarketites.

Kuldkaardiga soodustus -5% tavahindadest, püsikliendiks liitudes lisasoodustused sünnipäevanädalal ning palju eripakkumisi.
www.rahvaraamat.ee

Õlu elab Beer House'is

Beer House on ainus restoran Eestis, kus elavat õlut pruulitakse kohapeal. Seitsme pastöriseerimata ja filtreerimata õlle retseptid pärinevad Baierimaa XVI sajandi pruulikodadest. Restoran pakub laia ja rikkalikku menüüd professionaalsete kokkade meeskonnalt, kes toimetavad hinge ja armastusega.

Beer House'i interjäär järgib Austria õllemajade stiili – õlleplatsil on tunda Viini tänavate hõngu ning olustikku. Osaleda saab õllerallis ning nautida õlledegustatsiooni, nädalavahetustel elavat muusikat ning sütitavaid rahvatantse.

Tere tulemast õllekuningriiki!

Soodustus -10% menüüs olevatest hindadest.
www.beerhouse.ee

Gurmeerestoran Korsaar

Korsaar on teistmoodi tegelikkus neile, kes ihkavad kiirustavas, isikupäratuks kippuvas maailmas tõelise rahulolu mõnu. Korsaaris kulgeb aeg teistsuguses rütmis, nautides kõrke roogi, muinasjutulist keskkonda ja meeskonna vaatamängulist tööd ka toidu serveerimisel. Korsaaris saab proovida Kariibi mere kööki ja seal on linna parim valik mereande, mille retseptid on peakokk Dmitri Rooz toonud kaasa Dominikaani Vabariigist ja Mauritiusest.

Kuldkaardiga soodustus -10% menüüs olevatest hindadest.
www.korsaar.ee

THE DELIGHTS OF TURKEY

Globally Yours

Ephesus

Antalya

Cappadocia

Pamukkale

Ööbimislend

Sookured Matsalus

“Enne pimenemist läheb sookurgedel kiireks. Viimane aeg on leida ööbimiseks turvaline paik. Mereäärsetel aladel suundutakse enamasti ööbima roostiku serva, madalasse meresoppi, teinekord aga rannaniidule. Koha valikul mängib suurt rolli ilm, tuul ja selle suund ning ka merevee tase. Minu vaatluste ajal ööbisid sookured igal öhtul erinevas kohas. Ka ilm oli igal öhtul erinev. Küll sadas vihma, puhus karm tormituul või paistis hoopis päike. Nagu sellel pildil siin. Ööbimiskogum oli aga meeletu. Paari tunni jooksul vooris üle mere ligi 7000–8000 lindu. Õhk oli häältest paks.”

Remo Savisaar

EOS 5D Mark III kere
3 190€

EF 70-200 F2.8 L IS II USM
2 499€

EF 2x III telekonverter
589€

Kõik vajalik
loodusfotoks
www.overall.ee

* hinnad 5. okt. seisuga

Audi Q7 10 erinevat autot eriliselt soodsate hindadega.

Audi Q7 3.0TDI q Aut (180 kW/245 hj);
keskmise kütusekulu: 7,4 l/100 km;
keskmise CO₂ emissioon: 195 g/km

www.audi.ee/est/pakkumised

Audi Tallinn Paldiski mnt 100a Telefon: 611 2000 E-mail: tallinn@audi.ee
Audi Kuressaare Tallinna tn 61a Telefon: 453 0100 E-mail: kuressaare@audi.ee
Audi Pärnu Tallinna mnt 87e Telefon: 444 7130 E-mail: parnu@audi.ee

Audi Vorsprung durch Technik